

Golden State Realty **JASSI GILL**
Broker/Owner

Listing and Selling Homes
From San Jose to Sacramento
Ph:510-304-9292
Refinance Now
@ZERO COST
Call Sukhi Gill:510-207-9067
CA DRE Lic.#01180969

CA DRE#00966763

Law Office of M Vivek Malik
Toll free no 866-424-4000
www.usa.immigrationlaw.com

ACCOMPLISHED
IMMIGRATION Attorneys
Help FAMILIES REUNITE in the US
Our Global & Nationwide Services in the field of U.S. Immigration & Nationality law

Business immigration & worksite compliance
Family & general immigration
Naturalization & citizenship
Removal defense & waivers

ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

Certified Insurance Agent **Global Green**
INSURANCE AGENCY

ਰੈਲਬ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ:510-487-1000
MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Twenty-Third Year of Publication ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 23, Issue 21, May 21, 2022 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਮੋਰਚੇ ਮੱਲੇ ਪਾਕਿ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਉਭਰਿਆ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੋਰਚੇ ਸੰਭਾਲ ਲਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਨ-ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਾਹ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਾਈ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਚੌਕ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਬੈਰੀਕੇਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬੈਰੀਕੇਡ ਤੋੜ ਕੇ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵਾਈ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਚੌਕ ਨੇੜੇ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਧਰਨਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਟਰਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਨ ਲਿਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਕਿਸਾਨ ਇਥੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਬ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਖਫਾ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੇ ਕਿ ਉਹ ਬੈਰੀਕੇਡ ਨਹੀਂ ਤੋੜ ਸਕਦੇ ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਨਾ ਦੇਣ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਤਕੀ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ

ਘੱਟ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਬੋਨਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਝੋਨੇ ਦੀ ਲਵਾਈ ਲਈ 10 ਜੂਨ ਤੋਂ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੂੰਗੀ, ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਬਾਸਮਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਉਜਾੜਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕੀ ਜਾਵੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਫਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਅਤੇ ਕੁਰਕੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋ ਲੱਖ ਤੱਕ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਾ ਲਵੇ ਅਤੇ ਅੰਨਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਤੁਰਤ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣ। ਤਾਜ਼ਾ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਸਣੇ ਕੂੜ

ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਲਈ ਮੰਚ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੇ

ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਫ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਟਿਕੈਤ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦਿਓ, ਫਿਰ ਬਰਸਾਤ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦਿਓ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੰਮਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇਗਾ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਚੱਲ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਬੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ ਦੋ ਸਿੱਖ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਦੀ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਖੁਰਾਸਾਨ ਨਾਂ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਖਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 17 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਰਬੰਦ ਦੇ ਬਾਟਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕਰਿਆਨੇ ਅਤੇ ਮਸਾਲਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਨ।

ਪਿਸ਼ਾਵਰ 'ਚ ਕਰੀਬ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਸਾਲ 2020 'ਚ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਦੇ ਐਂਕਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2018 'ਚ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 2016 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਮੈਂਬਰ ਸੋਹੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਵਰ 'ਚ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਿਸ਼ਾਵਰ 'ਚ ਦੋ ਸਿੱਖ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਉਧਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹਕੀਮ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਭੂ-ਮਾਫੀਆ ਵਲੋਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚ ਡਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Harmit Toor
Your Realtor® For Life!

Help you Buy or Sell:
◆ Residential Property
◆ Commercial property
◆ Business Opportunity

Financing:
◆ Residential Loans
◆ Commercial Loans
◆ SBA Loans
Commercial Leasing

2015-19 Awarded
Grand Master
Achievement
Club Certificate

BEB
BAY EAST
BROKERS
EQUAL HOUSING
OPPORTUNITY

Ph: 925-202-7027
HDtoor@gmail.com
WWW.BayEastBrokers.Com

Raja SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS
ਬੰਦੋਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਟਾਗਿਰ ਦੇ ਵਾਹਾਮਾ

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦੋਬੰਦੀ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor
for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

Items Serving:
• All kinds of Sweets
• Snacks & Food
• Chut & Tikki Stall
• Pani Pooi Stall
• Bheji Pooi / Pav Bhaji
• Falooda Kullfi

Catering Services:
• Wedding Ceremonies
• Receptions
• Birthday Parties
• Religious Gatherings
• Corporate Events
• Picnics / Bar-b-que

Additional Services:
• Warmers
• Chaffing Dishes
• China & Silverware
• Linen Rental
• Waiters & Bartenders

21552 Alvarado Blvd, Union City CA 94087 Ph. (510) 488-9130 Fax (510) 488-9111
1275 W Wilton Ave, Hayward CA 94542 Ph. (510) 264-9300 Fax (510) 264-9348

Call Malkhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

GLOBAL TRUCK PERMITS
17 years of experience

Services
-We do Same day
IRP Plates
-Truck Permits
-New company
-Truck ELD
-Trucking compliance

Rajinder Singh

159 D'Arcy Pkwy, Lathrop, CA 95330
Phone: 209 636 0880

XPressCargo

Tel.: 317-426-5410

Ext. 2001 & 2403

100% ਓਨਰ ਆਪਰੇਟਰ ਕੰਪਨੀ

Pay Every Week

Pay Single 60 Cent + Team 70 Cent

100% OWNER OPERATOR COMPANY

**IN TO MI BACK TO IN OR IN TO OH TO LOUISVILLE
KY/BOWLING KY BACK TO IN (EVERYDAY HOME)**

**ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੱਕੇ ਰੀਫਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਵੈਨ ਦੇ ਲੋਡ
ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਡ Same Location ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।**

- ਫਿਊਲ ਐਡਵਾਂਸ ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ
- ਸਾਰੇ ਲੰਪਰ ਫੀਸ ਕੰਪਨੀ ਪੇ ਕਰੇਗੀ ।
- ਟਰੱਕ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ
- ਟਰੱਕ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡੈਮੇਜ ਇੰਸੂਰੈਂਸ
- ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਰੈਂਟਲ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ਟਾਇਰਾਂ ਅਤੇ Oil Change ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਸਕਾਉਂਟ

ਅਸੀਂ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਟੈਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

CA >> IN, OH, KY, PA, MD, VA
IN >> KS, TN, WI, MI, KY, IL, GA

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੱਕ ਪੱਕੇ ਲੋਡ ਹਨ

ਅਸੀਂ 2016 ਅਤੇ 2017 ਦੇ USED ਟਰੱਕ ਵੀ ਸੇਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Hiring Owner Operators and Drivers

ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

2330 Enterprise Park Dr., Indianapolis, IN 46218

Online Application @ www.xpresscargoinc.com

**ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਵੀਕਲੀ ਹੋਮ**

ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ 24/7 ਘੰਟੇ ਰਿਪੋਅਰ ਸ਼ਾਪ ਖੁੱਲੀ ਹੈ

ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਚਾਰਾਜੋਈ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸੱਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇਵਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸੱਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਵੱਲੋਂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ, ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ, ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਿੱਖ ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ

ਕੇਂਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜਾ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ: ਜਥੇਦਾਰ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਦਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ 1947 ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ

ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਸੱਦੇ ਗਏ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ।

ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕੱਠ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਮਤੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਗਲਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿੱਢਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੇ ਮਤੇ, ਰਾਹੀਂ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ, ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਵਫ਼ਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕੱਠ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਣ ਦਾ ਵੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ 'ਚ ਤਰੁਟੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 2002 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ 17 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਰਵਾਇਆ ਅਨੁਵਾਦ ਤਰੁਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਿੰਤ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 2002 ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਜ ਤੇਲਗੂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਤੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਡਾ. ਵੇਮੂਰਾਜ ਭਾਨੂਮੁਰਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਵਾਦ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਤੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 9 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ। ਵਿਧਾਇਕ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 5 ਮਈ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰੋਡੇ ਦੇ ਟਾਵਰ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਮਗਰੋਂ ਟਾਵਰ ਉਪਰੋਂ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਪਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਰਨਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 10 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਤੱਕ

ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਟੀਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੰਤੋਖਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰ ਰਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟੀਮ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗੀ ਤੇ 10 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 10 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਟੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 90 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ: ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲੀ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਸਾਜਿਸ਼ਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਚੱਲਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਚੋਰੀ ਕਰਨ, ਇਸ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖਿਲਾਰਨ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪੋਸਟਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸਾਜਿਸ਼ਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰੂਪ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪੋਸਟਰ ਲਗਵਾਉਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖਿਲਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਚੱਲਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ

ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਗਿਆ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ।

ਲਾਪਤਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 8 ਨੂੰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: 328 ਲਾਪਤਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 8 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਇਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 328 ਲਾਪਤਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਪੁੱਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਸੌਂਪਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਣਦੇ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਪਰਮਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨਗਲ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਚਾਰ ਜੂਨ ਤੱਕ ਮੁਲਾਵੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕੇ।

ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ 'ਕੁੰਡੀ ਹਟਾਓ' ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ 'ਕੁੰਡੀ ਹਟਾਓ' ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਔਸਤ 1200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਫੌਰੀ 'ਤੇ ਸਖਤ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਭਿੰਬੀਵਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੇਰੇ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਿੱਧੀ ਕੁੰਡੀ ਫੜੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿੱਧੀ ਵੱਡੀ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਕੁੰਡੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ 17 ਏ.ਸੀ., ਸੱਤ ਗੀਜ਼ਰ, ਚਾਰ ਮੋਟਰਾਂ, 196 ਬੱਲਬ ਅਤੇ 67 ਪੱਖੇ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੇ ਇਸ ਡੇਰੇ ਨੂੰ 26 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਟਸਐਪ ਨੰਬਰ 96461-75770 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ

ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੱਲਿਓਂ ਤਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਵਰਕੌਮ ਵੱਲੋਂ ਟੀਮਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਵਰਕੌਮ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਡੇਰੇ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਫੜੇ ਹਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੂਹ ਪੁਲਿਸ ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਥਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਏਸੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਏਸੀ ਪਾਵਰਕੌਮ

'ਕੁੰਡੀ ਹਟਾਓ' ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 584 ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 88 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਪਾਏ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਉਦੇਕੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦੇ ਡੇਰਾ ਸਰਹਾਲਾ ਨੇੜੇ ਜੈਤੀਪੁਰ ਦੀ ਜਦੋਂ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਰੀਬ 29 ਕਿੱਲੋਵਾਟ ਲੋਡ ਮੀਟਰ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਬਦਲੇ 5.12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜਮਾਲਪੁਰ 'ਚ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਕੁੰਡੀ ਲਗਾ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 9.43 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਗਿੱਲ ਰੋਡ ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ 8 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੀ.ਏ.ਪੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ 23 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਫੜੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 6.23 ਲੱਖ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 'ਜਨਤਾ ਬਜਟ' ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਜਨਤਾ ਬਜਟ' ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਮਿਲੇ ਲੋਕ ਹੁੰਗਾਰੇ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜਨਤਾ ਬਜਟ 2022-23' ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ਵਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਜਨਤਾ ਬਜਟ' ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਤੋਂ ਰਾਇ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 10 ਮਈ ਤੱਕ ਦੇ ਪੋਰਟਲ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਬਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਕਰ ਕੇ ਜਨਤਾ ਬਜਟ ਲਈ ਧਰਾਤਲ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਾ ਬਜਟ ਲਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 31 ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 45.42 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਲਈ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ 22 ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ 16.77 ਫੀਸਦੀ

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਇ ਰੱਖੀ ਹੈ। 41 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ 29.33 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ 6.85 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਿੱਥੋਂ 10.61 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ 'ਚੋਂ 10 ਫੀਸਦੀ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ 'ਚੋਂ 8.14 ਫੀਸਦੀ, ਬਠਿੰਡਾ 'ਚੋਂ 6 ਫੀਸਦੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚੋਂ 5.5 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ 'ਚੋਂ 5.71 ਫੀਸਦੀ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਖੇਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨਅਤਾਂ, ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਰੇ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕ ਰਾਇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਦਲਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਣਗੇ।

ਅਮਰੀਕਨ-ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਵੇਗਾ ਹਿੱਸਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਅਮਰੀਕਨ-ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਹਾੜਾ 2022 ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ 2012 ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸ਼ੋਮਬਰਗ ਵਿੱਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ ਪਰੋਡਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨੇਤਲੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿੱਚ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਡੇਅ ਪਰੋਡ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ 28 ਮਈ, 2022 ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਇਟਰਨਲ ਫਲੋਮ ਡੌਲੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਪੁਸ਼ਪਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਮਗਰੋਂ 12 ਵਜੇ ਵੈਕਰ ਡਰਾਈਵ ਤੋਂ ਵੈਨ ਬੁਰੇਨ ਸੇਂਟ ਤੱਕ ਪਰੋਡ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਆਪਰ ਵੈਕਰ ਡਰਾਈਵ ਅਤੇ ਕਲਾਰਕ ਸਟ੍ਰੀਟ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 10:15 ਵਜੇ ਬੱਸ ਰਵਾਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੋਮਬਰਗ, ਇਲੀਨੋਇਸ -ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਡੇਅ ਈਵੈਂਟ ਸੋਮਵਾਰ 30 ਮਈ, 2022 ਨੂੰ 10:45 ਵਜੇ ਸੇਂਟ ਪੀਟਰ ਲੂਥਰਨ ਚਰਚ ਕਬਰਸਤਾਨ 202 ਈ ਸ਼ੋਮਬਰਗ ਰੋਡ, ਸ਼ੋਮਬਰਗ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੇਂਟ ਪੀਟਰ ਪਿਕਨਿਕ ਗਰੇਵ ਵਿਖੇ ਰਿਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨੈਪਰਵਿਲ, ਇਲੀਨੋਇਸ-ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਡੇਅ ਪਰੋਡ ਸੋਮਵਾਰ 30 ਮਈ, 2022 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10:30 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਲਮੋਟ, ਇਲੀਨੋਇਸ - ਸੈਸਕਿਉਸੈਟੋਨਿਅਲ ਸੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਕਤਾ ਮਾਰਚ ਸੋਮਵਾਰ 30 ਮਈ, 2022 ਨੂੰ ਸੇਂਟ ਜੋਸਫ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰੋਡ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸਵੇਰੇ 10:30 ਵਜੇ 1747 ਲੋਕ ਐਵੇਨਿਊ, ਵਿਲਮੋਟ, ਇਲੀਨੋਇ 60091 ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Khatri Sikh Family looking for a USA Citizen, Green Card, H1 or Work Permit match for their 37 years, MBA, MS Finance, divorcee issue-less USA Green Card holder daughter working USA Fortune 500 Company in New York upstate. Please contact us at: ajsw399@gmail.com or +1 913 602 9071

39 ਸਾਲਾ 5'2.5" ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਤਲਾਕਸੂਦਾ ਲੜਕੀ ਲਈ 35 ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਾਤੀ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕਾ/ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਆਪਣਾ ਬਾਇਓਡਾਟਾ kaurgurvinder1965@yahoo.com 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਚਾਹਵਾਨ 734 968 1195 'ਤੇ ਫੋ ਵਜੋ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 10 ਵਜੇ (E.T.) ਤੱਕ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Ramgahria, Sikh family looking for USA or CANADA green card or PR holder match for their 1988 born 5'4" msc fashion designer beautiful daughter working as professor in Barnala (Punjab). Caste no bar. Please Contact us at: USA 2699061331 or India no. 9646206393

Ravidasia, Sikh Punjabi family looking for USA citizen, Green card holder, H1 or Work permit match for their USA citizen (vegetarian) Daughter, 36 years, 5'2" working, Lives in Streamwood, IL, Grew up in India. Please Contact us at: 8583665909 and e-mail us at zor92126@yahoo.com

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a suitable match for Oct 73, 5'8" well educated, Electronics Engineer boy working as a Director in the IT field. USA Citizen based in Bay Area, CA. Divorcee (issue less). Contact us at: +1 (510) 806-7385

ਸੈਣੀ ਸਿੱਖ 37, 5'-8" ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਲਾਕਸੂਦਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 319-670-8892

Jatt Sikh Canadian Parents Looking for a suitable match for their 45, 5'10" divorced son. For more information please contact us at po55ible@yahoo.com or 647-474-5473

Sikh Ramgarhia family looking for a simple Punjabi Girl in USA or Canada for their 36 years, 5' 10" son. Working as a professional CDL driver in Canada. Please contact us at: Hunjan.Inders@gmail.com

Sikh Kamboj family looking for Well educated girl for their B.Com, 29, 5'10" son, well settled (2 stores), Own home in Arkansas. Mom, dad & brother live in India. Contact us at: 417-846-3741
ਸਿੱਖ ਕੰਬੋਜ 29 ਸਾਲਾ 5'10", ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸਥਾਪਿਤ, ਆਪਣਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਰਦੇ ਬੀ. ਕਾਮ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ, ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਚਾਹਵਾਨ 417-846-3741 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Ravidasia Sikh Boy 27, 5'6" Data Analyst at Optum, part of United Health Group. Working and living in Chicago suburbs with elder brother, looking for a suitable match. Qualification: Master's degree in Industrial Engineering from New Jersey Institute of Technology, NJ and Bachelor's in Mechanical Engineering from Thapar University, Patiala, India. Contact us at: 312-909-3827 and bipinloi07@gmail.com

Jatt Sikh family Looking for a U.S. Citizen or Green Card holder match for their U.S. Citizen, 28, 5'10" son, living in Maryland, USA. Majored in Information Systems, Currently working. Please contact us at deolsunny16@gmail.com

Jatt Sikh family in search of an outgoing, educated, family-orientated, health/fitness-minded match for their son, 31, tall, handsome, clean shaven, never married, private school educated, athletic, US born and financially secure business executive. Contact GurdeepMidwestUSA@outlook.com or message at 513-212-6478 (will respond to all).

ਟਰੱਕ ਵਾਸ਼ ਵਿਕਾਊ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ

I-80 'ਤੇ 'ਟੂ ਵੇਅ' ਟਰੱਕ ਵਾਸ਼ ਵਿਕਾਊ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ

ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ

ਫੋਨ: 815-603-5877

ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 'ਗੁੱਡ ਲੋਕ ਐਂਡ ਗੁੱਡ ਬਾਏ' ਆਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਰੱਖੀ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਇਹ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਕਾਇਆ ਪਈ ਹੈ।

ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਫਰ ਬਾਰੇ ਪੱਤੇ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਵਿਚ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦਾ ਅਕਸ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੱਡੇ ਹਿੰਦੂ ਚਿਹਰੇ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਸਨ। ਜਾਖੜ ਨੇ ਲਾਈਵ ਹੋ ਕੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਖਿਲਾਫ ਵਿਨ੍ਹ-ਵਿਨ੍ਹ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਲਾਏ।

ਜਾਖੜ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 50 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਦਰਦ ਵੀ ਦਿਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਜ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਦਿੱਤਾ

ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਸਫਰ

ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਲਰਾਮ ਜਾਖੜ ਦੋ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2009 ਤੱਕ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੀ ਰਹੇ। 1954 ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ 2002 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ 2002, 2007, 2012 ਵਿਚ ਅਬੋਹਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ। 2012 ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। 2017 ਵਿਚ ਉਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀ

ਜ਼ਿੰਮਤੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਹੇ।

ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਿੱਖ ਚਿਹਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਕਰੋ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦਿਓ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਭ ਇਕ ਹਨ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਏਕੇ-47 ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਸੀ। ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ

ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਤਾਂ ਕੀ, ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਪੰਜਾਬ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਰੱਖੀ। ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਚਾਪਲੂਸਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਜਾਖੜ ਨੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ "ਤੁਸੀਂ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਤੋੜੋ, ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤੋੜਿਆ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਸ਼ੇਅਰ ਵੀ ਸੁਣਾਇਆ, 'ਦਿਲ ਭੀ ਤੋੜਾ ਤੋ

ਜਾਖੜ ਦੀ ਹਮਾਇਤ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਨਜਵੇਤ ਸਿੰਘੂ

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਜਵੇਤ ਸਿੰਘੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦੀ ਹਮਾਇਤ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਜਾਖੜ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖਣ ਮਗਰੋਂ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵਰਗੇ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਨਾ ਗੁਆਉਣ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਗੱਲਬਾਤ ਜਰੀਏ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਖੜ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਗੁਆਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਲੀਕੇ ਸੇ ਨਾ ਤੋੜਾ ਤੁਮ ਨੇ, ਬੇਵਫਾਈ ਕੇ ਭੀ ਆਦਾਬ ਹੁਆ ਕਰਤੇ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। 'ਉਸ ਤਾਰਿਕ ਅਨਵਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਨੇ ਵੀ ਅੱਖੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਸਿਵਿਕ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਲਈ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ: ਆਪ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ- ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਰਮਲ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਗਰਮੀ ਨੇ ਕਰੀਬ ਸੌ ਸਾਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸਾਲ ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਮਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 40 ਤੋਂ 45 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੇ ਨਾਲ 10,900 ਮੈਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੰਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਿਛਲੀ

ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਬਰਮਲ ਦੇ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਬਰਮਲ ਦੇ ਦੋ ਯੂਨਿਟ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ 800 ਮੈਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

'ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ'

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਈ.ਟੀ.ਓ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਵਿਘਨ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੜਾਅਵਾਰ ਲਵਾਈ ਸਬੰਧੀ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਖਾਦ ਦੀ ਘਾਟ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਿਕਲ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰਮੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਐੱਸਤ ਮੰਗ 6822 ਮੈਗਾਵਾਟ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 32 ਫੀਸਦੀ ਵੱਧ ਹੈ।

ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁਦਰਾ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਪੰਜ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ

ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 475 ਮੈਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੰਗਾਨਗਰ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੇਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਬੰਧੀ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਗੰਗਾਨਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਖਹਿਰਾ ਵੱਲੋਂ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਣਕ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਜਲੰਧਰ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਭੁਲੱਥ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ 'ਆਪ' ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਖਿਲਾਫ ਕਣਕ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਂਟੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਣਾ ਖਿਲਾਫ ਸਰਕਾਰੀ ਕਣਕ ਚੋਰੀ ਕਰਨ

ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2021 ਦੇ ਕਣਕ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਸ ਆਗੂ ਦੀ ਫਰਮ ਨੂੰ ਡੀ.ਐਫ.ਐਸ.ਸੀ. ਕਪੂਰਥਲਾ ਵੱਲੋਂ ਬਲੈਕ ਲਿਸਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਗੂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਣਕ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਗਏ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਫੂਕ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਾਣੀ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਇਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਣਕ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਕਲਚਰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਬਦਲੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਸਕਦੇ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸੂਬੇ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਧੀਕ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਜੇਲ੍ਹ ਵਜੋਂ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅਕਸਰ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਪਹੁੰਚਣੇ ਹੀ ਬੁਝਾਰਤ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ

ਚਲਾਉਂਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 710 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 10 ਮਈ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ।

ਇਸ ਤਹਿਤ ਕੈਦੀਆਂ ਤੋਂ 710 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 16 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ 166 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 30 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ 354 ਮੋਬਾਈਲ ਬਰਾਮਦ

ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 10 ਮਈ ਤੱਕ 190 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੋਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜਾਂ ਸਮੱਗਲਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਇਹ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Punjab Times

Established in 2000
22nd Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Amrit Pal Kaur

Our Columnists

Gurbakhsh Singh Bhandal

Baljit Basi

Buta Singh

Tarlochan Singh Dupalpur

Major Kular

California:

Shiara Dhindsa

Photographer

661-703-6664

Sacramento

Gurbarinder Singh Raja

916-533-2678

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ

ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 105 ਡਾਲਰ

ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 475 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਸਿਲੇਬਸ 'ਚੋਂ ਹਟਾਇਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 10ਵੀਂ ਦੀ ਕੰਨੜ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਸਿਲੇਬਸ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖਰੜ ਤੋਂ ਆਪ ਵਿਧਾਇਕ ਅਨਮੋਲ ਗਗਨ ਮਾਨ ਤੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਹਟਾਉਣਾ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਤੁਰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲਵੇ।

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਹੀਦੇ ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ

ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦਮ ਮਹਾਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ

ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਨਫਰਤ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਏ.ਆਈ.ਡੀ.ਐਸ.ਓ.) ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸੇਵ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ (ਏ.ਆਈ.ਐਸ.ਈ.ਸੀ.) ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚੋਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਪਾਠ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਸੋਧੀ ਕੰਨੜ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੇਸ਼ਵ ਬਲੀਰਾਮ ਹੇਡਗੇਵਾਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ੀ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਬੁਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ 2015 ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਥਾਨਕ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮੋਨਿਕਾ ਲਾਂਬਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਬੁਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪੋਸਟਰ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ ਖਿਲਾਰਨ ਸਬੰਧੀ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ 6 ਮਈ ਨੂੰ ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ 1 ਜੂਨ 2015 ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ

ਇੱਥੇ ਪੇਸ਼ੀ ਭੁਗਤੀ। ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ 6 ਮਈ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਲਾਸ ਵੇਗਸ 'ਚ ਪਹਿਲੇ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਭਰਤੀ

ਲਾਸ ਵੇਗਸ: ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਮੈਟਰੋਪਾਲਿਟਨ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 46 ਨਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਕਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਕਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਪਹਿਲਾ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਓਰਲੀਨਜ਼ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਕੈਸੀਨੋ ਵਿਚ ਹੋਏ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਨਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ।

ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ 46 ਵਿਚੋਂ 21 ਗਰੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ, ਸਪੈਨਿਸ਼, ਰੂਸੀ, ਬੁਲਗਾਰੀਅਨ, ਟੈਗਾਲੋਗ, ਕੈਂਟਨੀਜ਼, ਵੀਅਤਨਾਮੀ ਆਦਿ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 40 ਲੜਕੇ ਅਤੇ 6 ਲੜਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਔਰੇਂਜ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਰੁਤਬੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਪਤਨੀ ਅੰਜਲੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ

ਗਰਮੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਬੇਹਾਲ ਹਨ। ਗਰਮੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਗਰਮੀ ਦਾ ਕਹਿਰ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਤਾਪਮਾਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 46.1 ਤੇ 46.2 ਡਿਗਰੀ ਰਿਹਾ; ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਤਾਪਮਾਨ 45.5 ਡਿਗਰੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਅੱਠ ਡਿਗਰੀ ਵੱਧ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਗਰਮੀ ਹੋਰ ਵਧੇਗੀ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਲੱਗੀਆਂ

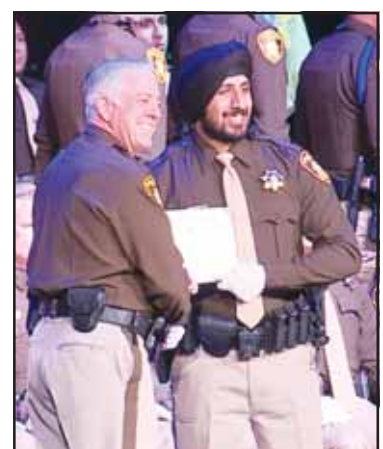
ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਮੱਚ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਉਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸਾਲ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ 60 ਫੀਸਦੀ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਦਾ ਤੀਜਾ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ, ਚੀਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਣਕ ਉਤਪਾਦਕ ਮੁਲਕ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕਣਕ ਦੇ ਬਰਾਮਦ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਉਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਯੂਕਰੇਨ ਉਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਖੁਰਾਕ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵੱਲੋਂ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮਰੀਕਨਾਂ, ਨੇਟਿਵ ਹਵਾਈਅਨ ਅਤੇ ਪੈਸੀਫਿਕ ਆਈਲੈਂਡਰਜ਼ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੈਂਕੜੇ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਖਬਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੇ ਪਿਤਾ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ: ਸੁਪਰਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ, 10 ਹਲਾਕ

ਸਾਂ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ: ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਬਫਲੋ ਦੀ ਸੁਪਰ ਮਾਰਕਿਟ 'ਚ ਭਾਰੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ 18 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਕੇ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਮਲੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਸਿਨਹੂਆ ਨੇ ਬਫਲੋ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੋਸੇਫ ਗੁਆਗਿਲਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਫੌਜ ਵਰਗੀ ਵਰਦੀ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣਦਾ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਮੌਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕਦਮ ਵਾਧਾ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਘੇਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਈ ਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮਾਂ ਦੂਜਣਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਹੀਂ: ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਂ ਦੂਜਣਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈ.ਸੀ.ਐਮ.ਆਰ. ਅਤੇ ਏਮਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਡਰੱਗ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਸਲ ਹਾਲਾਤ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਪੀੜਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀਹ ਤੋਂ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 60 ਤੋਂ 70 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਵਗੀਰਾ ਘੱਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰਕ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ

ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਗਰ ਵਿਧੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਸ਼ਿਆਂ

ਮਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ੇੜੀ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਮੌਤ ਮੰਗੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਥੇ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕ ਅਸ਼ੋਕ ਪਰਾਸਰ ਪੱਪੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਮੌਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਨੂੰਹ ਵੀ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ।

ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚਲੀ ਕੀਮਤ ਨਸਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਛੇਤੀ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਤਰਾ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਬਾਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰੇ। ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ 5 ਤੋਂ 6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸੁਖਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਓਟ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 208 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਤੁਰੰਤ 500 ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਪੂਰੇ ਅਮਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਖੁਦ ਕਰਨਗੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੂਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ, ਹਿੰਸਾ, ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਏ 208 ਓਟ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਪੰਜ ਸੌ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਜਾਬਤਾਬੱਧ ਦਵਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਜਵਾਨ ਓਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਦਵਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਕੀਤੀ ਕਿਫਾਇਤੀ ਮੁਹਿੰਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਖਰਚੇ ਘਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਤੇਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਘੋਖ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੰਸਦੀ ਕਾਜ ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਇਸ ਬਾਬਤ ਵੇਰਵੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਿਆਸ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਕਤ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਤੇਲ ਖਰਚਾ ਵਧਾ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਖਰਚੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਟੌਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 19 ਅਪਰੈਲ ਤੇ ਹੁਣ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਖਰਚ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 15 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਤਤਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਬਹੁਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਗਿਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਹਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਨਵੇਂ ਵਾਹਨ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਰਹੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਹਨ ਵੀ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤੇਲ ਖਰਚੇ ਕਾਫੀ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਰੰਮਤ ਖਰਚਾ ਵੀ ਸਿਖਰ ਵੱਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹੁਣ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ 232 ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰੂਚੰਕ ਨੇ 232 ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕਾਰਜ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਘਰੇਲੂ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਾਇਦ ਹੁਣ ਮੁੜ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਵੇਚਣੀ ਪਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾੜੀ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ 'ਚ 2292 ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ

ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਕਣਕ ਦੀ ਆਮਦ ਵਿਚ ਆਈ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 2060 ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਤੇ ਪਤਾਯਾ ਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ 232 ਮੰਡੀਆਂ ਚਾਲੂ ਹਨ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਭਾਵੇਂ ਖਰੀਦ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਮਿਤੀ 31 ਮਈ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਮੌਠੀ ਰਫਤਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 17 ਮਈ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ 232 ਮੰਡੀਆਂ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਫਸਲੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲੱਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਤਕੀ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੇਠ ਰਕਬਾ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਫਸਲੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਲਈ 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮਾਰਕੈੱਟ ਨੂੰ ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਤਕੀ 97,250 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਰਕਬਾ ਕਰੀਬ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ 'ਚ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਲੂ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਐਤਕੀ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੰਗੀ ਦੇ ਬੀਜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵੀ ਦੁੱਗਣੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਤਕੀ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਵੇਚ ਵੱਟਤ ਠੀਕ ਰਹੀ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੇਲਬਰਾਹ 'ਚ ਸੈਂਕੜੇ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਮੁੰਗੀ ਦੀ

ਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁੰਗੀ ਲਈ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. 7275 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਐਲਾਨ ਮਗਰੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੌ ਤੋਂ ਡੇਢ ਸੌ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਮਾਨਸਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅੰਵਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 25,000 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਹੋਈ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਾਸ਼ਤ ਦਾ

ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਹੈ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਨਾ ਪੈਣ ਕਰ ਕੇ ਮੁੰਗੀ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਤਸੱਲੀ ਵਿਚ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਤਾਕਤ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਲ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਫਿਕਸਿੰਗ ਨੋਡਿਊਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਫਿਕਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਝਾੜ ਘੱਟ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਫਿਕਸਿੰਗ ਦਾ ਲਾਭ ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮੁੰਗੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਇਕ-ਇਕ ਦਾਣਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਗੀ ਵੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ 126 ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਬਾਸਮਤੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਫਸਲਾਂ ਪੱਕਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਰਹਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਟਕੇ ਤੇ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ

ਡਕਾਲਾ: ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਰਹਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਟਕੇ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੁਲ ਹੇਠੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਦੋ ਗੁਟਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਿਲਦਾਂ ਤੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਗ ਖਿੱਲਰੇ ਹੋਏ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਦੋ ਕੱਤੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਣੇ ਗਾਤਰਾ ਵੀ ਲਾਵਾਰਿਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਪਏ ਹੋਏ ਮਿਲੇ। ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਨਰੇਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਰਹਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨਾਨਾਮੂ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਨਹਿਰੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਟਕੇ ਦੇ ਅੰਗ ਤੇ ਕਕਾਰ ਪਏ ਦਿਖੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਹਤਬਰ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਗਏ।

ਯੂਕਰੇਨ: ਮੇਅਰ ਵੱਲੋਂ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਯੂਕਰੇਨ ਅਤੇ ਪੋਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਵਸੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਹੋਨੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੇ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਸੰਸਥਾ 'ਯੂਨਾਇਟਿਡ ਸਿੱਖਸ' ਵੱਲੋਂ ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ੇਹੋਨੀ ਦੀ ਮੇਅਰ ਓਸਕਾਨਾ ਪਵਸਕੋ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਇਕ ਵਫਦ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਯੂ. ਕੇ. ਕੋਆਡੀਨੇਟਰ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖਸ ਦੇ ਭਾਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਮੇਅਰ ਨੇ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖਸ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ 'ਤੇ ਆਏ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਇੰਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਦਸ ਸਦੀਆਂ ਵੀ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਦਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਯੂਕਰੇਨ ਉੱਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਗਰੀਬ ਇਲਾਕੇ ਇਸ ਜੰਗ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਪਏਗੀ।

ਯੂਨਾਇਟਿਡ ਸਿੱਖਸ' ਵੱਲੋਂ ਜੰਗ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਪੋਲੈਂਡ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਡੇਕਾ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਕਰੇਨ

ਦੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਵਿਚ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਕਾਰਜ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ

ਸ਼ੇਹੋਨੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਆਪਣੇ ਆਜ਼ਾਦ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਗਾਇਕ ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਗੀਤ 'ਸ਼ਹੀਦੀ' ਰਿਲੀਜ਼

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਕੁਲਵੰਤ ਪਾਲੀਆਂ/ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ): ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ

ਹੁਣ ਤਕ ਕਿਰਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਰਪਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਧਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਛੀਕੇ ਮੀਡੀਆ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗਾਇਕੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗਾਇਕ ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਗੀਤ 'ਸ਼ਹੀਦੀ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੀਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜੋਕੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰਥੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਸਵਾਰਥੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਬੀ. ਬੁਆਇ ਅਤੇ ਟੀਮ ਨੇ

ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਆਪ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਵਤਾਰ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਮਹਿੰਗਾਈ 8 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਈਧਣ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਉਛਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚੁਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ 7.79 ਫੀਸਦ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ.) ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਧਾਉਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਧਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਰਕੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਰੈਪੋ ਦਰਾਂ ਵਿਚ 40 ਆਧਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ 4 ਤੋਂ 4.40 ਫੀਸਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਕੀਮਤ ਸੂਚਕ ਅੰਕ (ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.) ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਚੁਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਮਈ 2014 ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ 8.33 ਫੀਸਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਲ

ਜੋ ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਵਧ ਕੇ 15.41 ਫੀਸਦ ਹੋ ਗਈ। ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲਾਂ ਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਘਿਓ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ 17.28 ਫੀਸਦ ਰਹੀ। ਇਸ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੁਨ ਮਹਿੰਗਾਈ 6 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਨਅਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਮਾਰਚ ਵਿਚ 1.9 ਫੀਸਦ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਵਿਚ 11.3 ਫੀਸਦ ਵਧਿਆ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2022-23 ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 4.5 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਨਗੋਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਵਾਦ ਕਰਕੇ ਮਗਰੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕੇ 5.7 ਫੀਸਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਆਸਵੰਦ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਤੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗ ਵਿਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸੁਧਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਖਰਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ 6 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਲਈ ਸੁਖਾਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ

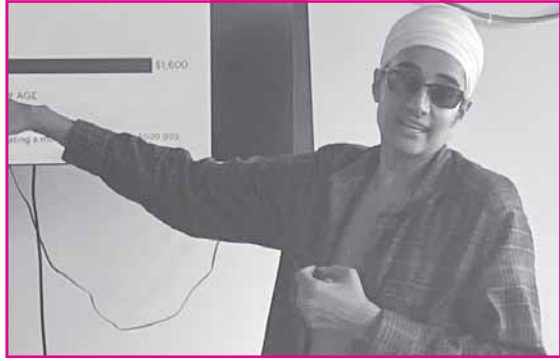
ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਮਹਿੰਗਾਈ 6.95 ਫੀਸਦ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਪਰੈਲ 'ਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 4.23 ਫੀਸਦ ਸੀ। ਕੌਮੀ ਅੰਕੜਾ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਡੇਟਾ ਮੁਤਾਬਕ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਅੰਕੜਾ 7.68 ਫੀਸਦ ਸੀ, ਉਹ ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਵਧ ਕੇ 8.38 ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕੀ (ਵਸਤਾਂ ਦੀ) ਮਹਿੰਗਾਈ 1.96 ਫੀਸਦ ਸੀ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਮਾਰਚ ਵਿਚ 11.64 ਫੀਸਦ ਸੀ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਚਾਰ ਫੀਸਦ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਪਰ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਫੀਸਦ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸ਼ਕਤੀਕਾਂਤ ਦਾਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਭੂ-ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਕਰਕੇ ਖੁਰਾਕੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਉਲਟ ਅਸਰ ਘਰੇਲੂ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਦਬਾਅ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਠੱਗੀ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਸਿੱਖ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਹਫਤਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਪੈਲੇਟਾਈਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਇਹ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਲੈਕਚਰ ਦੀ ਵਾਰੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੈਕਚਰ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੈਲੇਟਾਈਨ ਦੀ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਨਾਨਕੀ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਢਿਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਮਾਹਰ ਹੈ।

ਹਰ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਚੈਕ ਕਰੋ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਫਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਨੁਅਲ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਡਾਟ ਕਾਮ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਕਰਮਾ ਡਾਟ ਕਾਮ 'ਤੇ ਮੁਫਤ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ 4 ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ

ਨਾਨਕੀ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਠੱਗੀ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਹੈ ਤੇ 2019 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਬਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਠੱਗੀ ਵੱਜੀ ਤੇ ਔਸਤਨ 34200 ਡਾਲਰ ਲੁੱਟ ਕੇ

ਲੈ ਗਏ। ਠੱਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣਾ ਯਮਕਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਲਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਠੱਗੀ ਦੀਆਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ, ਇਹ ਫੋਨ ਜ਼ਰੀਏ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਵੀ, ਤੇ ਗਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਵੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਹੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ ਈਮੇਲ ਆਈ.ਡੀ. ਵਿਚ ਨਾਂ, ਪਤਾ, ਜਨਮ ਤਰੀਕ, ਅਸਾਨ ਪਾਸਵਰਡ। ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕੀ ਹਰ ਆਈ.ਡੀ. 'ਤੇ ਉਹੀ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਲੱਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 8 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਸਵਰਡ ਮੈਨੇਜਰ ਵੈਬਸਾਈਟ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਤੇ ਰੱਖੋ।

ਇਕ ਤੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਵਾਓ, ਛੱਡੋ ਨਾ। ਲੁਟੇਰੇ ਲੁੱਟੇ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਵੱਡੀ। ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਹੋ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੋ, ਫੋਨ ਜਾਂ ਈਮੇਲ 'ਤੇ। ਫਾਲਤੂ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਠੱਗ ਜਾਅਲੀ ਮਨੀਆਰਡਰ ਜਾਂ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਚੈੱਕ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਸਲੀ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ 500 ਡਾਲਰ ਵਾਧੂ ਚਲੇ ਗਏ। ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਅਸਲੀ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਚੈੱਕ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੈਂਕ ਚਾਰਜ ਵੀ ਦੇਣੇ ਪਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਸੁਨੇਹਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਲਾਟਰੀ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਨਿਕਲੀ ਕਿਥੋਂ? ਠੱਗਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਤੀ ਸੂਚਨਾ ਫੋਨ 'ਤੇ ਨਾ ਰੱਖੋ, ਲੋਕੀ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਈਮੇਲ ਫੋਨ ਹੈਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕਦਮ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਈਮੇਲ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਟਾਫਟ ਪੈਸੇ ਭੇਜੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਚਿੱਤ-ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਠੱਗੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਵੀ ਵੱਜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵੀ। ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪਿੰਨ ਨੰਬਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ।

ਕਈ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਘਰੇ ਇਕੱਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਪਰਖੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆ ਵੜਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਹ ਚੈੱਕ ਕਰਨਾ, ਅਹੁ ਚੈੱਕ ਕਰਨਾ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਸੱਲੀ ਕਰੋ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਕੈਮਰੇ ਸਸਤੇ ਹਨ। ਘਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਕੈਮਰੇ ਲਾਉ। ਕਾਰ ਵਿਚ ਕੈਮਰਾ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਕਿ ਅਣਹੋਣੀ ਘਟਨਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕੋ। ਕੈਮਰੇ ਤੇ ਸਟਿਕਰ ਤੋਂ ਵੀ ਠੱਗ ਕਤਰਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੂਹੇ ਤੋਂ ਸਿਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ NO Solicitation ਸਟਿਕਰ ਲਾਓ। ਫੋਨ ਤੇ ਕੈਮਰਾ ਬਲੌਕਰ 'ਤੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਫੋਨ ਬਲੌਕਰ 'ਤੇ ਪਾ ਲਾਉ। ਕਈ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਦੇ ਹੋ, ਸਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ Duck Duck Go. ਏਅਰ ਲਾਈਨਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਕਰਕੇ ਵਧੇਰੇ ਬਦਨਾਮ ਹਨ। Safari Firefox ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੱਟ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਫੋਨ 'ਤੇ ਟਾਈਮ ਕਾਲਰ ਜਾਂ should I answer.com ਉਤਾਰ ਲਓ ਤਾਂ ਗਲਤ ਕਾਲਾਂ ਘੱਟ ਆਉਣਗੀਆਂ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਠੱਗੀ ਫੋਨ 'ਤੇ ਵੱਜਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਖਬਰ ਸੁਣਾ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੀ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਪੈਸੇ ਭੇਜੋ। ਫੋਨ 'ਤੇ ਆਏ ਕਿਸੇ ਸੁਨੇਹੇ 'ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਕਹੋ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਲਿਖਾ ਦਿਓ, ਵਾਪਸ ਕਾਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਠੱਗੀ ਵਾਲੇ ਕਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਕਈ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਡ ਸਕੈਨਰ ਲਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹੋ, ਸਕੈਨਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰਡ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਕਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਲਿਸਟ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਘੱਥੋ। ਜੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪੇਮੈਂਟ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਬੈਂਕ ਫਰਾਂਡ ਥੱਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਆਨਲਾਈਨ ਚੈੱਕ ਕਰੋ। ਬੈਂਕ 72 ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੋਰਾਫੇਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ। ਫੋਨ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। ਜੇ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚੁੱਕੋ ਨਾ। ਸੁਨੇਹਾ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਉਹੀ ਨੰਬਰ ਘੁਮਾ ਦਿਓ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਫੋਨ ਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਫੋਨ 'ਭੂ ਨੌਟ ਕਾਲ ਰਜਿਸਟਰੀ' 'ਤੇ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਬੇਕਾਰ ਦੇ ਫੋਨ ਘਟ ਜਾਣਗੇ। ਜੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹਟਦੇ ਤਾਂ ਬਲਾਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਸਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਫੋਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਦਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਕਾਰ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਾਕਫ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹੋ ਨਾ। ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬੜਾ ਕੁਝ ਛੁਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਣਜਾਣ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤੁਹਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਠੱਗਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਡੇਟਾ ਚੋਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਤਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਪਰ ਐਸੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਢੇਰੀ ਵਾਹ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਓ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਅਕਾਊਂਟ ਹੈ, ਉਹ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੋਮੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ, ਸਟੇਟ ਤੇ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਹਨ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਨੇ। ਬਸ ਇਹ ਕਿ 'ਬਚ ਕੇ ਮੋੜ ਤੋ'।

ਸਿੱਖ ਸੀਨੀਅਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਸ. ਸਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਾਲਰਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 847-305-9119 ਜਾਂ ਡਾ. ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 224-545-0542 ਜਾਂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਨੂੰ ਈਮੇਲ (basatit@aol.com) 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਜਨਤਕ ਦਰਬਾਰ ਲਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਵਿਚ 'ਜਨਤਾ ਦਰਬਾਰ' ਲਗਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਕਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਭਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ

ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਾਝੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਵਰਗੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਧੌਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜਨਤਾ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਆਊਟਸੋਰਸ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ।

ਚਰਚ ਵਿਚ ਗੋਲਬਾਰੀ, ਇਕ ਹਲਾਕ, 4 ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ: ਲਾਗੂਨਾ ਵੁੱਡਜ਼, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਇਕ ਚਰਚ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੋਲਬਾਰੀ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ 4 ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖਮੀ ਬਾਲਗ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਉਪਰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਗੈਵਿਨ ਨਿਊਸੋਮ ਨੇ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਰਚ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੋਲਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨੇੜਿਉਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

Manpreet S. Bains

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

Case Results*	
\$10 MILLION Motorcycle vs. Truck Collision	\$1.1 MILLION Burn Injury
\$8 MILLION Wrongful Death	\$1.1 MILLION Pedestrian vs. Motor Vehicle Collision
\$5.25 MILLION Traumatic Brain Injury	*Past Performance Not a Guarantee of Future Results

WILLIAM E. WEISS
Of Counsel

Offices in San Francisco and Union City

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

CONTACT US AT:

Phone: (510) 474-0028 • E-mail: info@thebainsfirm.com
www.thebainsfirm.com

Homeopathicvibes

Harminder Singh Gill

Homeopathic Consultant and Practitioner
D.H.M.S.; B.C.I.H
(Ex Homeopathic Medical officer Punjab)

Now we have two locations:
940 E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087
39039 Paseo Padre Pkwy, Suite# 209 (upstairs), Fremont, CA 94538

Fax: (408)737-7102 www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਫੋਨ (408) 687-1899

Gurdip Singh Sandhu
Homeopathic Practitioner/Consultant Since 1973
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India

Well Experienced as:
Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
Practice Under State of California Act SB 577
EX Member: The California Homeopathic Society
National Center For Homeopathy- USA

Gurdip Singh Sandhu

Live on Jas TV
Saturday 9:30AM and Sunday 4PM (Pacific Time)
7021 Village Park Way, Dublin, CA 94568

Email:
Homeomedicine@yahoo.com

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

<p>SAME DAY ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ।</p>	<p>ਹੁਣ ਅਸੀਂ DPF Cleaning ਅਤੇ Baking ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।</p>	<p>STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ALIGNMENT SHOP • 3 Axle Alignment \$199 • Trailer Alignment \$150</p>
--	--	--

Grand Opening
Special Price for Truck Wash

Ph: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997
www.globalmultiservices.com info@globalmultiservices.com

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ **STOCKTON** ਵਿਚ **HIGHWAY 4** ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500+ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਮੁਹਾਲੀ ਹਮਲਾ: ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿੰਗ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਹੋਏ ਰਾਕੇਟ ਲਾਂਚਰ ਹਮਲੇ ਦੀ ਗੁੱਥੀ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਵੀਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭਾਵਤਾ ਨੇ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਇਸ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਅੱਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

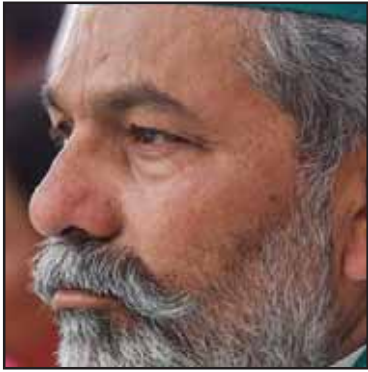

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨੋਇਡਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਾਕੇਟ ਲਾਂਚਰ ਨਾਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿੰਗ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਗ੍ਰੇਨੇਡ ਦਾਗਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਥਿਤ ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੰਡਾ ਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹੈੱਡਲਰ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਲੋੜੀਂਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰਿੰਦਾ ਦਾ ਨਜਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ (ਬੀ.ਕੇ.ਆਈ.) ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕੁੱਲਾ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ, ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 85 ਵਿਚ ਵੇਵ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਵਾਸੀ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਗੁਮਟਾਲਾ ਦਾ ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੰਵਰ ਬਾਠ (40), ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰੈਂਬੋ (41) ਵਾਸੀ ਪੱਟੀ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਉਰਫ ਸੁੱਖੀ (50) ਵਾਸੀ ਕੋਟ ਖਾਲਸਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੋਨੂੰ (32) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਲੋਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦੋ ਕਾਰਾਂ ਐਸ.ਯੂ.ਵੀ. ਟੋਇਟਾ ਫਾਰਚੂਨਰ ਤੇ ਮਾਰੂਤੀ ਸਵਿਫਟ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਬੀ.ਕੇ.ਯੂ. 'ਚ ਟਿਕੈਤ ਭਰਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ 'ਬਗਾਵਤ'

ਲਖਨਊ: ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਬੀ.ਕੇ.ਯੂ.) ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਧੜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੜਾ ਬੀ.ਕੇ.ਯੂ. (ਅਰਾਜਨੀਤਕ) ਹੀ 'ਅਸਲੀ' ਸੰਗਠਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਰੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਵਜੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਰ.ਪੀ.ਜੀ. ਏਕੇ-47 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਸਾਜੇ ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੰਡਾ (33) ਜੋ ਕਿ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਅਤੇ 2017 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਭੱਜ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਧਾਰਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰਿੰਦਾ ਦਾ ਨਜਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ (ਬੀ.ਕੇ.ਆਈ.) ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕੁੱਲਾ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ, ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 85 ਵਿਚ ਵੇਵ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਵਾਸੀ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਗੁਮਟਾਲਾ ਦਾ ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕੰਵਰ ਬਾਠ (40), ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰੈਂਬੋ (41) ਵਾਸੀ ਪੱਟੀ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਉਰਫ ਸੁੱਖੀ (50) ਵਾਸੀ ਕੋਟ ਖਾਲਸਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੋਨੂੰ (32) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਲੋਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦੋ ਕਾਰਾਂ ਐਸ.ਯੂ.ਵੀ. ਟੋਇਟਾ ਫਾਰਚੂਨਰ ਤੇ ਮਾਰੂਤੀ ਸਵਿਫਟ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਭਗ 7.42 ਵਜੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੀ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਭਾਵਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਣਗਾਹਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 27 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ 7 ਮਈ ਤੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਕੰਵਰਜੀਤ ਬਾਠ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਬੇਕਸੂਰ

ਪੱਟੀ: ਪੁਲਿਸ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੁਹਾਲੀ ਸਥਿਤ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ 'ਤੇ ਰਾਕੇਟ ਲਾਂਚਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੱਟੀ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਕੁੱਲਾ ਦੇ ਫਤੇ ਗਏ ਨੌਜਵਾਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਚਾਰ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਤਿਆ ਹੈ।

ਕਰਨ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਭਗ 7.42 ਵਜੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੀ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਭਾਵਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਣਗਾਹਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 27 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ 7 ਮਈ ਤੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਕੰਵਰਜੀਤ ਬਾਠ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੇ ਲੰਡਾ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਕੁੱਲਾ-ਪੱਟੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਰਾਕੇਟ ਲਾਂਚਰ (ਆਰ.ਪੀ.ਜੀ.) ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਜਿੰਦਰ ਰੈਂਬੋ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕੇ-47 ਰਾਈਫਲ ਪਹੁੰਚਾਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੰਤਦੀਪ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਾ ਜੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਓਮਰ ਅਲਘਬਰਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਜਯੋਤਿਰਿੰਦਿਆ ਸਿੰਘੀਆ ਨਾਲ ਹੋਈ ਦੁਵੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਓਮਰ ਅਲਘਬਰਾ ਨੂੰ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੰਤਰੀ ਅਲਘਬਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਸ ਬਾਬਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਫੁੱਟ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਬੀ.ਕੇ.ਯੂ. ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿਕੈਤ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਪਈ। ਰਾਜੇਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਿਕੈਤ ਭਰਾ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਸਿਆਸੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਗੈਰ-ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨ ਹਾਂ ਅਤੇ

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ: ਨੱਢਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੱਢਾ ਇਥੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਖਾਤਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਵੇਰੇ ਜਿਵੇਂ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਸੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜੇਪੀ ਨੱਢਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ। ਗਲਾਡਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੱਢਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ 50 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ 'ਆਪ' ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਕੇ ਪਛੜਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਪਾਰੋਂ ਹਥਿਆਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਇਸ 'ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੱਢਾ ਸਨਅਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੌਘਰਾ ਮੁਹੱਲੇ ਸਥਿਤ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਬਾਪਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਈ-ਰਿਕਸ਼ਾ 'ਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਪਰ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸੁੰਦਰੀਕਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣਗੇ।

ਪਟਿਆਲਾ ਹਿੰਸਾ: ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ 29 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਤੱਥ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਰਚ ਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲੀ ਮਾਤਾ ਮੰਦਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਝੜਪ ਤੇ ਪਥਰਾਅ ਦੀ ਘਟਨਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਇਥੇ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਸਕੱਤਰ ਵਿਧੂ ਸ਼ੇਖਰ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਵੇਂ ਮੰਦਿਰ 'ਤੇ ਪਥਰਾਅ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਵੜਿਆ। ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਿਹਾ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਲਈ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਨਾ ਤੇ ਹਰੀਸ਼ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਵੀ ਗਰਦਾਨਿਆ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਮਗਰੋਂ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ,

ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਸਾਰੂ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੰਦਿਰ

ਦੇ ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਦਸ ਕੁ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾ ਕੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਪਥਰਾਅ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਮੰਦਿਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਜੁਟਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲੀ ਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਗੋਲੀ ਮੰਦਰ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੇਜਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਗੌਤਮ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਆਗੂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰਚ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਚੌਕ 'ਚ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮੰਦਿਰ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਫਰਕ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਭਾਵ ਮਾਰਚ ਦਾ ਮੰਦਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਲਿਸ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਆਗੂ ਵੱਲੋਂ ਉਲੀਕਿਆ ਮਾਰਚ ਹੀ ਰੋਕ ਸਕੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਟਾਲ ਸਕੀ।

ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ 'ਰਿਕਾਰਡ' ਬਣਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ 8000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਗਰਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25872 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਔਸਤਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ 2000 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਧ ਬਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਔਸਤਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜੇ ਇਹੋ ਰਫਤਾਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲਿਮਟ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, 17 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਫਿਰ 1500 ਕਰੋੜ ਤੇ ਫਿਰ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 2500 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਅਰਥਾਤ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਰਕਾਰ 5500 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਫਿਰ 1500 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 4 ਮਈ ਨੂੰ 1000 ਕਰੋੜ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ 7.84 ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦਰ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਜੁਲਾਈ

2022 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਵਜੋਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ 1800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਹਤ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਸੂਬਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਨੌਂ ਮੈਂਬਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਸਾਂਝੇ ਪੱਥਰ ਯਤਨਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਇੱਕ ਨੌਂ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਾਜ਼ੇਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵੈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰਨਾ ਦਲ ਹਰੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ, ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਾਬਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦਵਾਲ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਧਾਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਸਤਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

‘ਆਪ’ ਨੇ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾਈ ਬਣਾਇਆ: ਹਰਸਿਮਰਤ
ਬਠਿੰਡਾ: ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਉੱਤੇ ਹੋਰ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ‘ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਰਾਹਤ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਸੂਬੇ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਪੰਡ ਵੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਭਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।
 ਸਾਲ 2021-22 ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਸਿਰ 2 ਲੱਖ 99 ਹਜ਼ਾਰ 575 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧੇ ਹਨ। ਮਗਰਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਏ ਕਰਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ

17071.14 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁਕਾਉਣੇ ਪਏ ਸਨ। ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਗਰਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋ 25872 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਤਾਂ ਵਿਆਜ ਮੋਤਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੋਈ 41 ਫੀਸਦੀ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਜ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਭਾਰਤੀ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਫਦ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਾਖੜਾ ‘ਚੋਂ ਮਿਲੇਗਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 400 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ

ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 400 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਮਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ‘ਆਪ’ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਣਾਵਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਾਟਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਭਾਖੜਾ ਬੋਰਡ ਮੈਨ ਬਰਾਂਚ ਨੰਗਲ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 400 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਹਲਕੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਾਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸੌ ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਲਗਾਤਾਰ ਆਉਣ ਨਾਲ ਭਾਖੜਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ

ਦੀ ਬਾਰਬੰਦੀ ਹਰਿਆਣੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਖੜਾ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਹਲਕੇ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਖੜਾ ਮੈਨ ਬਰਾਂਚ 16 ਦਿਨ ਚੱਲਣ ਮਗਰੋਂ ਸੌਲਾਂ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ 2700 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 400 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੌਲਾਂ ਦਿਨ ਭਾਖੜਾ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਚਾਰ ਸੌ ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ‘ਤੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਕੀਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਫੁਡਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਥੇ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰਫੇ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਵੱਲੋਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰਫਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸਖਤ ਲਹਿਜੇ ‘ਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ‘ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ‘ਪਰਚੇ ਤੇ ਖਰਚੇ’ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਛੱਡਣ ਲਈ 31 ਮਈ ਦਾ ਆਖਰੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ 31 ਮਈ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਪਰਚੇ ਵੀ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾਕਾਰਾਂ, ਉਹ ਕੋਈ ਰਸੂਖਵਾਨ ਹੋਵੇ, ਅਫਸਰ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਹ ਪਰਚੇ ਬਕਾਏ ਵੀ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਫਲੋੜੀ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ 417 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੁਦ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ

ਦੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾਕਾਰ ਪਿੰਡ ਫਲੋੜੀ ਕਲਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖੁਦ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਛੱਡਣ। ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਵੱਡੇ ਰਕਬੇ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਛੱਡਣਗੇ, ਉਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰਫੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਰੀਬ 1100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਰੀਪੁਰ ਵਿੱਚ 99 ਸਾਲਾਂ ਪਏ ‘ਤੇ ਲਈ 6.5 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚਾਰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਸਰੀਪੁਰ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ

1200 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਵਾਏ: ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 10 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਲਗਭਗ 1200 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਵਾਏ ਹਨ। ਆਉਂਦੇ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ 1200 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਲੋਨੀ ਅਲਫਾ ਸਿਟੀ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਭਗਤੂਪੁਰਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ‘ਚ ਵੇਚਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੁਰਾਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਵੇ ਸਰਕਾਰ: ਰਾਜੇਵਾਲ

ਖੰਨਾ: ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਾਜੇਵਾਲ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਨਵਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੁਹਾਲੀ, ਜੀਰਕਪੁਰ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੱਡੇ ਘਪਲੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੋਣ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਕੁੱਲ 1288 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ 5596 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਵਾਉਣ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਰੰਟ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 148 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਵਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ 1096 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁੜ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕੋਲ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਕੁੱਲ 36 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੱਪੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 6.68 ਲੱਖ ਏਕੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 1.70 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 21 ਮਈ 2022

ਅੰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਐਤਕੀ ਤਿੱਖੀ ਗਰਮੀ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਆਮਦ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੋਰ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕਣਕ ਦੇ ਝਾੜ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਕਣਕ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਜੋ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ.) ਦਾ ਟੀਚਾ 132 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਖਰੀਦ 100 ਲੱਖ ਟਨ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਮਸਾਂ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਲੱਗਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ, ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਣਕ ਦੇ ਭਾਅ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਝ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਵਧ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖਰੀਦ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਣਕ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ, ਉਹ ਵੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਣ। ਕੁਝ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣੀ ਕਣਕ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਨਾਢ ਕਿਸਾਨ ਹਰ ਸਾਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਆਮ ਮੰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਣਕ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਕਣਕ ਵੇਚ ਕੇ ਆਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੂ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਉੱਤੇ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਈ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਵਿਗਾੜ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਐਤਕੀ ਕਣਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਘਟੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਣਕ ਉੱਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਉੱਝ, ਅਸਲ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖੇਤੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖਰੀਦ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਹੋਵੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ 23 ਫਸਲਾਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਜਿਣਸਾਂ- ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨੇ, ਦੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖਰੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਇੱਕੀ ਫਸਲਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਾਅ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੌਕੀ ਦੀ ਫਸਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 900-950 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਕੀ ਸੀ ਜਦਕਿ ਮੌਕੀ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1850 ਰੁਪਏ ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਮੰਗ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਵੇ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਸ ਵਕਤ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਚੋਣਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣਾ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਥ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2021 ਦੌਰਾਨ 19 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਵਾਲਾ ਸੰਕਟ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਕਟ ਹੱਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਹੱਲ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਈ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਓਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਅੰਨ ਸੰਕਟ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਮਦਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਂਗ ਫੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅੰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਘੋਰਾ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਆਮਦਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਸਤਾਵੇ।

ਕਿਸਾਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮਾਰਨਗੇ ਹੱਲਾ

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੋਕ ਨੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛੇੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਲੰਮੇ ਘੋਲ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

14 ਮਈ ਦਾ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ 'ਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੋਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ 'ਚ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦਿਓ, ਫਿਰ ਬਰਸਾਤ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦਿਓ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੰਮਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਣਕ

ਅਭੈ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ

ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਰੋਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਣਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਮਹਿੰਗਾਈ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਣਕ ਵਰਗੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਨਾਜ ਦੇ ਭਾਅ ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵਧਾਈ ਗਈ ਘਟਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਨਾਜ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਕੀਮਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਚ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਫੌਰਨ ਨਰਮ ਪੈਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਮੁਫਤ ਅਨਾਜ ਵੰਡ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਬਰਾਮਦ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਚ ਇਹ ਅਨਾਜ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਅਨਾਜ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੇਰੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਿਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਇਕ-ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਛੇ-ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀ। ਅਜੇ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਮੈਂ ਇਕ ਬਹਿਸ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿਤ 'ਚ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਉਸ ਬਹਿਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ (ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ) 'ਚ ਹੋਇਆ ਇਹ ਵਾਧਾ ਇਕਪਾਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਭਾਵ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਤੇਲ

ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਣ ਜਾਂ ਮੌਸਮ ਦੀਆਂ ਗਤਬਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਸ਼ਵ

ਵਿਆਪੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਇਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਆਈ ਹੈ; ਭਾਵ, ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮੰਗ ਹੈ। ਜੇ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤੇਲ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਇਹ ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋ ਕੇ 'ਬਰਾਂਡ ਬੇਸਡ', ਭਾਵ ਵਿਆਪਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਖੇਤਰੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਟਿਕੇਗੀ। ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਤੀਜਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇਗਾ।

ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜੇਬ 'ਚ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਓਨਾ ਹੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜਿੰਨਾ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਆਸਮਾਨੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਫੌਰੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਨ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੁਸ਼ਟ ਚੱਕਰ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਫਸਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਜੋ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਜ਼ਾਰਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) ਦੇ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਨਾਕੇਬੰਦੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਤੇਰਾ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਸਰਗਰਮੀ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ

ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਠਲੇ ਵਰਗ, ਹੋਠਲੇ ਮੱਧਵਰਗ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਜੁੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਐਨੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤਾਕਤ ਬਣੇਗੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣੇ ਦੇ ਦੇਣੇ ਪੈ ਜਾਣਗੇ। ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕੁਝ ਇਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੇਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਪੱਖ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨਾਲ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਖਾਪਾਂ ਜੁੜ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਾਟ ਖਾਪਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਟਿਕਾਉ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਆਪਣੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ-ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਿਸਾਨ ਤਬਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਗੂੜ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ; ਭਾਵ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇਕਰ 2022 ਦੀਆਂ ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਕੈਤ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਜਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਤੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 2023 'ਚ ਭਾਵ, 2024 ਦੇ ਚੋਣਵੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਧਮਕ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬੇਚੈਨੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਚੈਨੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੀ ਇਹ ਬੇਚੈਨੀਆਂ ਚੁਣਾਵੀ ਗੋਲਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਇਕ ਵੱਡੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਛੇੜਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਪਾਰਟੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਾਹਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾ ਪਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ-ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਸੰਤੋਖ ਆਪਸ 'ਚ ਜੁੜ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੂੰ ਮਨ ਮੰਗੀ ਮੁਰਾਦ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤਰਕੀਬ ਹੈ? ਜਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ?

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਬੱਬਾ ਬਨਾਮ ਬੇਜ਼ਤੀ !

ਇਕ 'ਬੱਬਾ' ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਜਿੱਥੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿਸੇ ਪਾਪੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜੋ ਜੱਗ ਦਾ। 'ਬੱਬਾ' ਬਰਗਾਤੀ ਵਿਚ ਅੰਗ ਸੀ ਖਿਲਾਰ ਦਿੱਤੇ, ਅਮਨੋ-ਅਮਾਨ 'ਚ ਪਲੀਤਾ ਲਾਇਆ ਅੰਗ ਦਾ। ਤੀਜਾ 'ਬੱਬਾ' ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਵੇਟ-ਭੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੀ, ਮਾਫੀ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਚਾਅ 'ਬਾਬੇ' ਠੱਗ ਦਾ। ਚੌਥਾ 'ਬੱਬਾ' ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਤੇ ਸੀ ਕਪੂਰਥੇਟ, ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਤਲ ਦੌਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹ-ਰਗ ਦਾ। 'ਬੱਬਾ' ਪੈਦਾ ਸ਼ਬਦ 'ਬਿਅਦਬੀ' ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ, ਜਿਹਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰ ਦਿਲ ਕੋਲੇ ਵਾਂਗੂੰ ਦਗਦਾ। ਹੁਣ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ 'ਬਹਾਨੇ' ਹੇਠ, ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ 'ਬੇਜ਼ਤੀ' ਕਰਾਉਣੀ ਫੇਰ ਲੱਗਦਾ!

ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਅੱਤਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਲੋਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ 11 ਮਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਕਾਨੂੰਨ (ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 124ਏ) ਉੱਪਰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ, ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 124ਏ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ, ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਆਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਪਰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਦੇਸ਼ਭਗਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਲ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗੇ 'ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹੀਆਂ' ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾ ਕੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 152 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਏ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਪਰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁਣ 75 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1947 'ਚ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਿਹਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2010-2021 ਦੌਰਾਨ 13306 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 867 ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। 13000 ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਦੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ।

ਜਦੋਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੀੜ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਰਾਜ-ਭਾਗ ਉੱਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਇਹੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕਾ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਆਗੂ ਸਈਦ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਗਿਲਾਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹੋ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੁਲਾਈ 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਖਤਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ?

ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੀੜ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤਦੀ ਸੀ ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੱਦ ਕੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਨੇ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜਾਬਰ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਈਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਕਹਾਉਂਦੇ ਮੁਲਕ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਪਿਛੇ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਰਾਨ

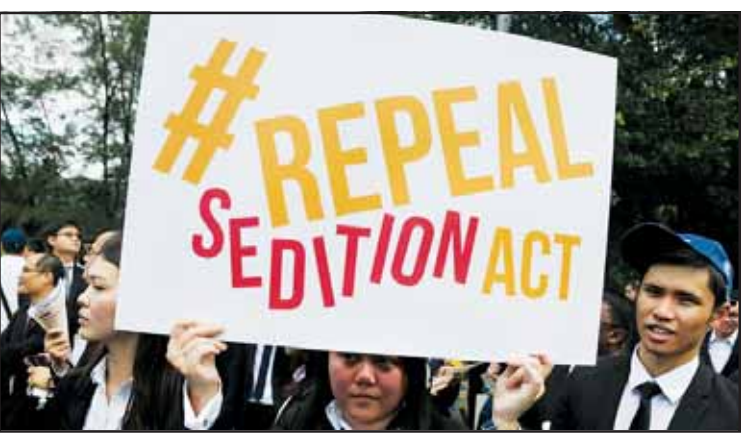
ਪਰਖਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਛਾਣਬੀਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਸੋਚ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਨਾਹ ਜਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ; ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ.ਐਨ.ਯੂ. ਉੱਪਰ ਭਗਵੇਂ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂਆਂ ਕਨੋਟੀਆ

ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਚੈਪੀਅਨਜ਼ ਟਰਾਫੀ ਅਤੇ ਟਵੰਟੀ-20 ਵਰਲਡ ਕੱਪ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਰ ਉੱਪਰ ਕਥਿਤ 'ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਮਹੰਤ ਅਦਿੱਤਿਆਨਾਥ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਏਗਾ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੰਨੀ ਬੇਕਿਰਕ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਬਜ਼ਿਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। 5 ਮਈ 2022 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼

ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1962) ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। 7 ਮਈ 2022 ਨੂੰ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਕਿ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਪਰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਫੈਸਲਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਿਆਈ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਉੱਪਰ ਐਸ.ਪੀ. ਪੱਧਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਖਤਮ

ਕੁਮਾਰ, ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਭਗਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਨਫਰਤ ਭਠਕਾਉ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਅਤੇ ਬਿਅਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਣ ਕੇ ਵੀ ਅਣਸੁਣਿਆ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਜਾਂ ਸੰਘ ਭਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਹੁਦਾ ਜਨੂਨੀ, ਬਦਲਾਲੂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਕੂਮਰਾਨ ਧਿਰ ਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਹਟਵਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਜਾਂ ਇਜ਼ਹਾਰ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣਾ ਵੀ ਭਗਵੇਂ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਹੈ। 2014, 2017 ਅਤੇ 2021 'ਚ ਏਸ਼ੀਆ ਕੱਪ,

2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਝੁੱਲਿਆ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਰ...

ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ 2010 ਅਤੇ 2021 ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 13306 ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੱਗਭੱਗ 70% ਕੇਸ 2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਹੋਏ। ਕੌਮੀ ਜੁਰਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2016 ਤੋਂ 2019 ਦਰਮਿਆਨ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ 160% ਇਜ਼ਾਫਾ ਹੋਇਆ ਜਦਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਦਰ 33.3% ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਸਿਰਫ 3.3% ਰਹਿ ਗਈ। 2014-2019 ਦਰਮਿਆਨ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ 326 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਸਿਰਫ 141 ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਛੇ ਜ਼ਿਣਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। 326 ਵਿਚੋਂ 54 ਕੇਸ ਇਕੱਲੇ ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। 2010-2021 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ 405 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 96% 2014 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ। 149 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਨਰਿਦਰ ਮੋਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਦਕਿ 144 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਯੋਗੀ ਅਦਿੱਤਿਆਨਾਥ ਵਿਰੁੱਧ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਜਾਂ 'ਅਪਮਾਨਜਨਕ' ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕਰਨਾਟਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ 'ਚ 204 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 53 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 46 ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਨਪੜ੍ਹ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵਗੈਰਾ ਸਿੱਧੇ ਸਾਢੇ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਵਰਤਣਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੋਸਟਾਂ ਅਣਜਾਣੇ ਹੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 40 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 32 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ 'ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕੇਸਾਂ, ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਬੰਦੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਭੁਗਤਣੀ ਪਈ। 2014 'ਚ ਭਗਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਚ 190% ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਲਾਕਾਰ, ਫਿਲਮਸਾਜ਼, ਵਿਦਵਾਨ, ਆਦਿਵਾਸੀ, ਕਾਰਕੁਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਘਰੇਲੂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਿਸ਼ਾ ਰਵੀ ਦਾ ਕੇਸ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸਬੰਧੀ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਕਾਰਕੁਨ ਗਰੇਟਾ ਥਨਬਰਗ ਦੀ 'ਟੂਲਕਿੱਟ' ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਜੋੜਨ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੀ ਸੰਗੀਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਆਲੋਚਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨਬੰਦੀ ਦਾ ਕਾਰਗਰ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਬੁਨ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ 'ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।' ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਲੁਕਣ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਮੋਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਪਾਂਡੇ, ਰਾਜਦੀਪ ਸਰਦੇਸਾਈ, ਜ਼ਫਰ ਆਗਾ, ਵਿਨੋਦ ਜੋਸ਼, ਅਨੰਤ ਨਾਥ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬੁਰੁਰ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਜੁਰਮ' ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਿਨੋਦ ਦੂਆ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਖਿੱਧ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਯੂਟਿਊਬ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਮਾਮੂਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਰਾਜਪ੍ਰੋਹ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

9 ਮਈ 2022 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਕਟਰੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮਾਣਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਕਤ ਸਾਡਾ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹਾਉਤਸਵ' (ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 75 ਸਾਲ) ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਲਾਹੁਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਕਸਤੂਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਹੋਰ ਵੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਬੀਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।' ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਪਰ ਬਹਿਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਜ਼ਾਇਆ ਨਾ ਕਰੇ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਢੁੱਕਵੇਂ ਮੱਚ' ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਹਕੂਮਤ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਨ ਰਿਜਿਜੂ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਧਾਨਘੜਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ 'ਲਛਮਣ ਰੇਖਾ' ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਹਕੂਮਤ ਇਸ ਜਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ-2000 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 66ਏ ਇਸ ਦੀ ਜਿਊਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਮੁੱਦਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਅਫਸਪਾ, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਪਬਲਿਕ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਐਕਟ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਐਕਟ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨਬੰਦੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਈਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨਿਆਂਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਦਾਬੇ ਹੇਠ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਆਦਮਖੋਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ: ਨਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿਤਾ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਠੀ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਆਮ ਪੁੱਛੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇਗਾ? ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਜਦੋਂ ਕਾਮੇਡੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮਰਾਜ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣਾ। ਅੱਜ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਏਨੇ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਗਏ ਕਿ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੱਥ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਆਏ ਵਿਗਾੜਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਹਫਤਿਆਂ ਜਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਗੁੱਠ ਵਿਚ ਏਨਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਫੈਲਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਦਲਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਏਨਾ ਕੁ ਵੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਟਿਆ ਚੋਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਟੇ ਹੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਚੋਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਬਣੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੱਗਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਝੁਠਾ ਰੁਤਬਾ ਦੇ ਕੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਚੱਬਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਏਦਾਂ ਦੇ ਹੋਰ-ਫਰੀ ਨਾਲ ਬਣੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਰੋਕੀ

ਗਈ, ਪਰ ਘਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਰਨ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਉਥੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਖੁਦ ਇਸ ਚੱਕਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੀਬੀ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਛਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਬਿਗਾਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਛਪਾ ਕੇ ਫਰਾਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਗੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਦੋਂ ਸੋਚੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਫਰਾਡ ਫੜਨੇ ਹੋਣ, ਜਦੋਂ ਫਰਾਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਪਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸੇ

ਨੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਯੋਗ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੇਠ ਚੱਲਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਪੂਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਨਾ ਪੂਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਤਾਂ ਦੱਸੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਖੇਡਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਏ ਇੱਕ ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਟਰੈਕ ਉੱਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਉੱਗ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ

ਕਾਲਜ ਨੇ ਹੋਰ ਕਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲਾਅ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਜੇ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਲਾਅ ਨਾਲ ਉਸ ਮੂੰਡੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਪਦਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਹੋਸਟਲ ਬਣਾ ਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਹੋਸਟਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਫਰਾਡ ਹੋਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ। ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਕੈਪਟਨ ਮਾਟਾ ਨੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਸਕੈਂਡਲ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਕੈਂਡਲ ਇਕਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ

ਇਕਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਰਗਾ ਸਕੈਂਡਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਲ ਦੇ ਜੀਅ-ਹਜੂਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜੀਅ-ਹਜੂਰੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾ ਸਹੀ, ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਜੇ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦੀ ਤੇ ਅਫਸਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸੀਟ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨੀ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਅਫਸਰ ਆਪੋ ਵਿਚ ਅੱਖ ਮਿਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਢਾਲ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਪੜਤਾਲ ਚੱਲਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਅਗੇਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਵੀ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਬੰਦਾ ਆਪਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕੇਸ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੇਤ ਦੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਖੁਦਾਈ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਫਸਰ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਖੁਦਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਤਾਅ ਦੇਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਪੁਆੜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਦੱਸ ਕੇ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ 'ਬੰਦਾ ਬਣ ਕੇ ਦਿਨ ਕੱਟ, ਵਰਨਾ ਉਹ ਹਾਲ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਯਾਦ ਰੱਖੋਗਾ।' ਵਿਚਾਰਾ ਕਈ ਪੱਧਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਵੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਖੁਦ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਕਸਰ ਤਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹਰ ਖੁੱਜੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਗੰਦ ਸਾਫ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਕਸਰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਫਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਚਾਰ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ

ਫਿਰੋੜੀ ਲਈ ਬੰਦਾ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਏਜੰਸੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਅਫਸਰ ਫਿਰੋੜੀਆਂ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਵਿਅੰਗ ਕਵੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਅੰਗ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਤੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਦਵਾਈ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੇ ਪੈ ਗਏ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਚਾਰ ਅਫਸਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਰੋਕਣੇ ਸਨ, ਫੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਾਲਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ, ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਗਲੀ ਵਿਚ ਚੋਰ ਫਿਰਦੇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਚੋਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਹਰ ਥਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਨੂੰ ਠਿੱਠੀ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਲਈ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਕੀ ਜਾਵੇ? ਇਹੋ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਜ਼ੂ ਵੀ ਹੈ, ਸਬਰ ਵੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਨੋਕ ਭਾਵਨਾ ਵੀ, ਉਹ ਹੱਠ ਨਾ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਉਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨ ਠੀਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਜੋ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ- ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਨਾਲ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ

ਇਹ ਇੱਕ ਸਚੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਸਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਮੈਂ ਲੰਘਦਾ ਸੀ, ਉਥੋਂ ਇੱਕ ਵਡਾ ਜਲੂਸ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਖਲੋਆ ਗਿਆ। ਨਾਅਰੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ, ਮੁਰਦਾਬਾਦ', ਬਸ ਹੋਰ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਐਵੇਂ ਹੀ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ, 'ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਨਾਅਰੇ ਕਾਸ ਲਈ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹੋ?' ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸਨ
ਫੋਨ: 0175-5191856

ਅਤੇ ਬਸ ਇਤਨਾ ਹੀ ਆਖ ਸਕਿਆ, 'ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਆਦਮੀ ਹਨ, ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛੋ ਇਹ ਨਾਅਰੇ ਕਾਸ ਲਈ ਲਗਾਓ ਰਹੇ ਹਨ।' ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੁੱਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਤਨਾ ਰੌਲਾ ਪਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਦਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਾਸ ਲਈ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਲਗਾ ਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਜਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਕਾਇਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਸ ਆਖੀ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ। ਨਾ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਨਾ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਇਹ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਕੱਠ ਕਰਨਾ, ਜਲਸੇ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਂ ਇਹ

ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸ ਕੁਝ ਐਸਾ ਚੰਗਾ-ਮੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਐਸੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਉਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਦੀ ਕਦੀ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਅਗਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਤਾਂ ਹਨ ਹੀ। ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ ਚੁਪ ਕਰਵਾ ਕੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਨਾਅਰੇ ਬੋਮਤਲਬ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ, ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਨਾਅਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਾਅਰੇ ਬਣਾ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, 'ਭਾਰਤ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਰਦਾਬਾਦ', 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ', 'ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ'। ਇਹ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹੈ ਕੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਮਾਅਨੇ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਅੱਜ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾ ਸਕੀਆਂ ਕਿ ਇਨਕਲਾਬ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦ ਇਨਕਲਾਬ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਾਲੇ ਵੀ ਅੱਜ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਗਰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਜੋ ਸਿੱਖ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਇਸਾਈ ਜਾਂ ਬਾਕੀ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਧਰ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵੀ ਜਬਰਨ ਹਿੰਦੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ? ਇਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੁੱਦਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਛੇੜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੇਲੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਵਰਗੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੁਤਾਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ

ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਸਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਹਿਜਯਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਣ ਆਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਆਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜੀ ਸਾਂਝਾਂ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਰਹਿਣਗੇ। ਅਸਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਗਏ ਸਨ ਉਥੇ ਦੇ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣ ਆਇਆ

ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇੱਜ਼ਤ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਉਦਯੋਗ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਮਿਲਟਰੀ, ਪੁਲਿਸ, ਜੁਡੀਸ਼ਰੀ, ਉਦਯੋਗ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਉਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤਕ ਜਾ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਅਸਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਅਤਿਵਾਦ ਵੀ

ਆਇਆ, ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਹੋਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰੱਜ ਕੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਜਿਥੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਬੈਠਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਮਾੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਵਾਪਰੀਆਂ ਪਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੌਬਰ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਹੀ ਆਖੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, 'ਹਮੇਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪਰ ਨਾਜ਼ ਹੈ'। ਸੋ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਆਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਅਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਆਖੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮੁਰਦਾਬਾਦ ਤਾਂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਅਰਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇੱਕ ਗੁਰਮਤਿ ਮਹਾਂ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਾਂ ਉਦੋਂ ਇਹ ਨਾਅਰੇ ਲੱਗਦੇ ਵੀ ਦੇਖੇ ਸਨ 'ਧੋੜੀ ਟੋਪੀ ਜਮਨਾ ਪਾਰ' ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਲੋਂ ਜਵਾਬ ਆਇਆ ਸੀ, 'ਕੜਾ ਕਛਾ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਇਹ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੇੜੀ। ਜਦ ਤਕ ਇਹ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਲਸੇ, ਜਲੂਸ, ਰੈਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, 'ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ-ਮੁਰਦਾਬਾਦ' ਵੀ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਬੋਮਤਲਬੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰਨੀਆਂ ਛੱਡ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਵੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਕਪਟੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ

ਵਿਵੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼' ਦੇ ਮੋਸ਼ਨ ਪੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਨਾਲ ਗੁੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਮਦਦ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੌਜੀ ਬੂਟਾਂ ਦੀ ਪੈਂਤਚਾਲ, ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਚੀਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਜੋ ਇਸ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਕਿ "ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ 'ਭਾਰਤ' ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਤਬਾਹ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਇਹ 'ਦਿ ਤਾਸ਼ਕੰਦ ਫਾਈਲਜ਼' ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਬੇਹੁਦਾ ਅਟਕਲਪੱਚ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੀ 'ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ' ਬਾਬਤ 'ਦਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਾਲੀ ਉਸ ਦੀ ਤ੍ਰਿਲੜੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਿਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ।

1984 ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਖ ਅੰਗ ਰੱਖਿਆ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉੱਪਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਬੇਹੁਦਾ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਥਿਆਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਰੱਖੇ ਸਨ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਅਸਲ ਮਨੋਰਥ ਉਸ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਰਕੂ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਵਾਲੀ ਨਰਮਪੰਥੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਉੱਪਰ ਕੱਟਤਪੱਥੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਕਾਜ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੱਟਤਪੱਥੀਆਂ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਉਹ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਦ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੇ ਕਾਤਲ ਹਜ਼ੂਮਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਵੱਡਾ ਦਰੱਖਤ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਹਿੱਲਦੀ ਹੀ ਹੈ", ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਸੱਤਧਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1984 ਦੀਆਂ ਘਿਣਾਉਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਫਾਦ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੀ ਉਦੋਂ 2002 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੋਦੀ ਉੱਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਪਰ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਬਚ ਗਏ ਲੋਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ

ਵਿਵੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼' ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਕੋਝੀ ਚਰਚਾ ਛੇੜੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਵੀ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਬਾਰੇ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼' ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਸਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

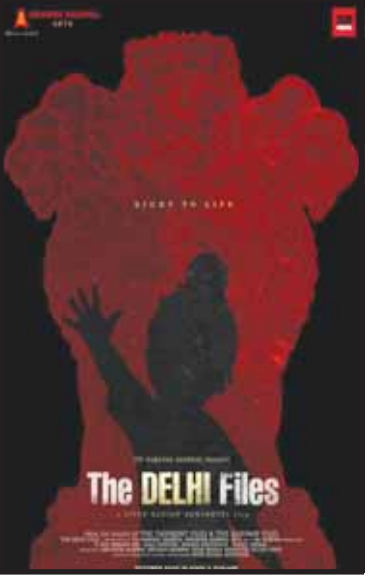
ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਤਲੇਆਮ ਉਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 2014 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੱਕ, ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਜੇਪੀ ਦਾ ਸਰੋਆਮ ਹਮਾਇਤੀ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਫਿਲਮ ਕਿਉਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਭੌਤੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼ - ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ - ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਬਤ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੈ, ਇਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕਲੋਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਜੋ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰੇਗਾ? ਬਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘੁਸਣ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ 1984 ਨੂੰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੈ? ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ, ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਅਤੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਫੌਜ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਪੋਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਸਮੇਤ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਦੇ ਲਗਭਗ 50 ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਈਮਾਨਦਾਰ ਲੇਖਾਜੋਖਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੋਮੂੰਹੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਦਮ ਦਿਖਾਏਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਘ ਦੇ ਉਸ ਮਰਹੂਮ ਆਗੂ ਚੰਡੀਕਾਦਾਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰਾਓ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਤੇ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ? ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਤਾਂ ਬੱਸ

ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਦ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਹੋਰ ਦੇਖੋ, ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਾਦ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵੋਟ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰੂ ਜਿੱਤ ਯਕੀਨੀ ਹੋ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਨੇ 'ਦਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼' ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਰੱਸੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ

ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼' ਦਾ ਪੋਸਟਰ।

ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀਵਾਦ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਤਾਕਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ?

ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਲਈ "ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਕਸਲੀ" ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਾਰਕੁਨ ਬਣੇ ਗੌਤਮ ਨਵਲੱਖਾ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਫੀਲਡ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਨਵਲੱਖਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਸਾਤਨ ਲਈ ਜਾਬਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ (ਰੋਕੂ) ਕਾਨੂੰਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵਲੱਖਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਨੂੰ ਨਵਲੱਖਾ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਫਰਤ ਨੂੰ 1984 ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਜ਼ਲੂਮ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਡੱਟਣ ਵਾਲੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਭੰਡਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ

ਖੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਲਈ ਨਫਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਲੜ ਕੇ ਨਹੱਕ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਾਏ। ਉਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਵਿਗਾੜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਭੜਕਾਈ। ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਖਸ 1984 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੀ ਉਹ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਤਲੇਆਮ '84 ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ਉੱਪਰ ਕੈਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ - ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਉੱਪਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸੇ ਨੇ ਫਿਲਮ ਲਈ ਫੰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੁਲਕਾ, ਜੋ ਕਈ ਸਾਲ '84 ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ, ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਉੱਪਰ ਕੱਛਾਂ ਵਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਿਰਫ ਉੱਥੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਬਰਿੰਦਾ ਕਰਾਤ ਹੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਮੁਸਲਿਮ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨਾਲ ਢਾਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਿਊਸਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਬਰਿੰਦਾ ਕਰਾਤ ਨੇ 2005 'ਚ ਕਤਲੇਆਮ '84 ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ ਅਮੂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਨੇ ਕਤਲੇਆਮ '84 ਦੌਰਾਨ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਏਨਾ ਤਾਹੁ ਕਿਉਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ? ਅਮੂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਬਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਚਿਸ (1996), ਹਵਾਏ (2003), ਕਾਇਆ ਤਰਨ (2004), ਮੇਮਸਾਹਿਬ (2008), ਕੁਸ਼ (2013) ਅਤੇ '47 ਤੋਂ 84 (2014) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਪੋ ਬਣੇ ਦਰਬਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਨੁਕਾਚੀਨੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਗੁਣਗੁਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੀ ਜਿਸ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਅਨੁਭਵ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲੈਣ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ ਜਦੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਚਾਰ ਸੌ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕੱਟਤਪੱਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਪਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਤਫਾਕ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਹਾਕਮ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਜਾ ਹਿੰਦੂ ਸੀ; ਮੁੱਦਾ ਠੱਗ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜੇ ਕਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਜ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ।

ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਬਾਗਾਂ ਅੱਡ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਗੇ। ਐਸੇ ਸਿੱਖ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਹ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਜੈਨੋਸਾਈਡ ਇੰਡੀਆ - 1984: ਏ ਬਲੈਕ ਸਪਾਟ ਆਨ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹਨ। ਲੜੀਵਾਰ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ "ਬੂਠ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਾਟਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ" ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਦਿੱਲੀ ਫਾਈਲਜ਼, ਜਿਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਵੀ, ਆਲਮੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਣ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕਤਲੇਆਮ '84 ਦੀ ਖਲਨਾਇਕ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਮਾਸਟਰ ਮਾਈਂਡ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਵਰਗਾ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਚੋੜੇ ਕਰਾਵੇ ਇਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਐਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਿਆਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਫੇਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਵੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਦਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼' (2022) ਅਤੇ 'ਦਿ ਤਾਸ਼ਕੰਦ ਫਾਈਲਜ਼' (2019) ਦੇ ਪੋਸਟਰ।

ਵਿਵੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਦਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲਜ਼' (2022) ਅਤੇ 'ਦਿ ਤਾਸ਼ਕੰਦ ਫਾਈਲਜ਼' (2019) ਦੇ ਪੋਸਟਰ।

ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ-3

ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ

ਵਿਭੂਤੀ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਲਿਖਾਰੀ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 5 ਨਾਵਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। 'ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ, ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ, ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕਿਸਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨਾ ਫਿਰਕੂ ਪੁਸਤਕੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੱਧਕਾਲ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਰਿਆਸਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਕਲੀਫ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਾਸੂਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਬਨ ਬਤੂਤਾ ਦੇ ਸਫਰਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਚੌਦਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਦੌਰਾਨ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਜ਼ੂਰ (ਮੈਂਗਲੋਰ) ਵਿਚ ਰਾਮਦੇਵ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਕ

ਵਿਭੂਤੀ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ
ਅਨੁਵਾਦ: ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ

ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਸਤੀ ਵਿਚ 4000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਝੜਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਵੱਡੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

1713 ਦਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੰਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਅਫਗਾਨ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਪੱਖ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਭਾਗ ਲਿਆ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਸੁਲ੍ਹਾ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤਾਰੀਖੇ-ਹਿੰਦ' ਵਿਚ ਰੁਸਤਮ ਅਲੀ 1729 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਛੁੱਧੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਈਦ ਵਾਲੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸੁਭਕਰਨ ਨਾਮੀ ਹਿੰਦੂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਲੋਂ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਇਸ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ ਹੋਇਆ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਕੁਝ ਸ਼ਾਹੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਕਾਫੀ ਦੰਗਾ-ਫਸਾਦ ਹੋਇਆ। ਮਸਜਿਦ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ 17 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਖਿਦਮਤਗਾਰ ਸ਼ੇਰ ਅਫਗਾਨ ਖਾਨ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਸ਼ਨ ਵਟੋਲਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਚਿਆ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਦੰਗਾ ਨਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ: 1858 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਬਾਬਰੀ-ਮਸਜਿਦ-ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਵਿਵਾਦ ਸਮੇਂ ਰਿਆਸਤ/ਸਟੇਟ ਦਾ ਰੁਖ; 1931 ਦੇ ਕਾਨਪੁਰ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ 1946

ਵਿਚ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਚ ਡਾਇਰੈਕਟ ਐਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੋਏ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਇਨਕਾਰ।

ਇਹ ਕੇਵਲ ਸੰਜੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ-ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਤੋੜ ਕੇ ਮਸਜਿਦ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏ.ਆਰ. ਨੇਵਿਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਤੋੜ ਕੇ ਮਸਜਿਦ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ 'ਆਇਨੇ-ਅਕਬਰੀ'

ਵਿਚ ਪੂਜਾ/ਇਬਾਦਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਰੂਪ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਅਵਧ ਦੇ ਨਵਾਬਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੀਰਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਸਫਦਰਜੰਗ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਰਾਜਾ ਨਵਲ ਰਾਏ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਮੰਦਰ ਬਣਵਾਏ। ਸਫਦਰਜੰਗ ਦੇ ਨਵਾਬ ਨੇ ਆਪ ਹਨੂਮਾਨ ਦੇ

ਬਲਵੇ ਦੇ ਦਰਜ ਹੋਏ। 29 ਮੰਦਰਾਂ, 8 ਮਠੀਆਂ ਅਤੇ 26 ਮਸੀਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਇਹ ਤਬਾਹੀ ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਦੰਗੇ 24 ਮਾਰਚ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। 25 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ 26, 27, 28 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚਾਲੂ ਰਹੇ। 29, 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਧੀਮੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਰਮਨ

1931 ਵਿਚ ਕਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਦੰਗੇ ਵਿਚ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। 290 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ (108 ਹਿੰਦੂ, 116 ਮੁਸਲਿਮ, 66 ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ) ਅਤੇ 947 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। 50 ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ, 50 ਲੱਖ ਦੀ ਧਨ ਸੰਪਤੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਈ। ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 1700 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 84 ਕਤਲ, 81 ਕਤਲ ਦੇ ਯਤਨ, 1203 ਡਕੈਤੀਆਂ, 74 ਰਾਹਜਨੀ ਅਤੇ 21 ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਲਵੇ ਦੇ ਦਰਜ ਹੋਏ। 29 ਮੰਦਰਾਂ, 8 ਮਠੀਆਂ ਅਤੇ 26 ਮਸੀਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਹ ਤਬਾਹੀ ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਸਨ।

ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਬੁਲ ਫਜ਼ਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਰਾਮ ਭਗਤ ਤੇ ਰਾਮ ਕਥਾ ਦੇ ਲੇਖਕ ਗੋਸਵਾਮੀ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਨੇਵਿਲ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੰਦਰ ਤੋੜ ਕੇ ਮਸਜਿਦ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਮੰਦਰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਲੋਂ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। 1608 ਤੋਂ 1611 ਵਿਚ ਅਯੁੱਧਿਆ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯੂਰਪੀ ਯਾਤਰੂਆਂ (ਵਿਲੀਅਮ ਫਿੰਚ) ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਲੋਂ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਪਾਂਡਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕਰਮਕਾਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਛੋਟ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਦੀ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1835-55 ਵਿਚ ਮਸਜਿਦ ਮੰਦਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਵੀ ਆਮਿਰ ਅਲੀ ਵਲੋਂ ਜਹਾਦ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ (1816 ਦੀ ਸੰਧੀ ਅਨੁਸਾਰ) ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾ ਨਿਭਾਈ। ਨਵਾਬ ਵਾਜਿਦ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਭੇਜ ਕੇ ਆਮਿਰ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਬਾਹਰ ਚਬੂਤਰੇ 'ਤੇ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੰਦਰ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵਿਲੀਅਮ ਫਿੰਚ ਅਤੇ ਬੇਨੇਟ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਤੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਇਕੱਠੇ ਮਸਜਿਦ ਮੰਦਰ

ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਬਣੀ ਹਨੂਮਾਨ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਨਵਾਬ ਆਸਿਫ ਦੌਲਾ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਟਿਕੈਤ ਰਾਏ ਦਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ। ਪੀਟਰ ਵਾਨ ਡੋਰ ਬੀਅਰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵਾਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀ ਮੁਸਲਿਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਪਾਂਡਿਆਂ-ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਭੇਟਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਪੀਟਰ ਵਾਨ ਡੋਰ ਬੀਅਰ ਮਾਈਕਲ ਫਿਸ਼ਰ ਅਤੇ ਜੇ.ਆਰ.ਆਈ. ਕਾਲ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਵਾਬ ਵਾਜਿਦ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਖਮ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੁੱਖ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ 'ਫੁੱਟ ਪਾਓ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ ਛੁੱਧੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਜਿੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

1931 ਵਿਚ ਕਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਦੰਗਾ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਅਧਿਕਾਰਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ 290 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ (108 ਹਿੰਦੂ, 116 ਮੁਸਲਿਮ, 66 ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ) ਅਤੇ 947 (368 ਹਿੰਦੂ, 292 ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ 305 ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ) ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 50 ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ, 50 ਲੱਖ ਦੀ ਧਨ ਸੰਪਤੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋਈ। ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 1700 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 84 ਕਤਲ, 81 ਕਤਲ ਦੇ ਯਤਨ, 1203 ਡਕੈਤੀਆਂ, 74 ਰਾਹਜਨੀ ਅਤੇ 21 ਮੁਕੱਦਮੇ

ਪਿਆਰੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਏ; ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਮ. ਕੀਨ (ਮੈਂਬਰ ਰੈਵਨਿਊ ਬੋਰਡ) ਚੇਅਰਮੈਨ, ਆਗਰਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜੀ.ਓ. ਐਲਨ, ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ, ਪੰਡਿਤ ਬਲਦੇਵ ਰਾਮ ਦਵੇ (ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਭਗਵਾਨਦਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਟੰਡਨ, ਖਵਾਜਾ ਅਬਦਲ ਮਜੀਦ, ਟੀ.ਏ.ਕੇ. ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ, ਜਫਰੂਲ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਪੰਡਤ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਏ। ਖਵਾਜਾ ਅਬਦਲ ਮਜੀਦ ਅਤੇ ਟੀ.ਏ.ਕੇ. ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਵਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੰਜਰ ਅਲੀ ਸੋਖਤਾ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਲਤੀਫ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅੱਗੇ ਹੋਈਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਦੰਗਿਆਂ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਕਾਨਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜੇ. ਆਫ ਸਾਲੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਈ.ਐਮ. ਰੋਜ਼ਰਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਪਿੱਛੇ ਦੰਗਿਆਂ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਹੋਈਆਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹੀਆਂ ਹੋਰ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਬਹੁਤੇ ਗਵਾਹ ਸਰਕਾਰੀ ਖੈਰ-ਖਵਾਹ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਦੰਗਿਆਂ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਖੜ੍ਹੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵੱਢ-ਟੁੱਕ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਵੱਡੀ ਵੰਗਾਰ

ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨ ਬਣਾ ਕੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਵਧੇਰੇ ਪੁਲਿਸ ਬਲ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹਥਿਆਰ, ਵਧੇਰੇ ਗੱਡੀਆਂ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੂਚਨਾ ਤੰਤਰ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ।

-ਵਿਭੂਤੀ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਮੈਕਾਰਥੀ ਫਿਲਗੇਟ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼

ਚੇਅਰਮੈਨ - ਕੀ ਭੀੜ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੀ? ਮੈਕਾਰਥੀ - ਮੈਂ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ। ਕੈਪਟਨ ਡੇਕੀ ਇੰਪਿਮ, ਮੰਦਿਰ ਤੱਕ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਪਿੱਕਟ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਸੀਤ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਆਇਆ। ਭੀੜ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਪਾਈਪ ਖਿੱਚਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ 8 ਘੁੜਸਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਖਿੱਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਭੀੜ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌੜ ਗਈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ - ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਪਾਈਪ ਖਿੱਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਘੁੜਸਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕਿਥੇ ਸੀ?

ਕੈਪਟਨ - ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਗਜ਼ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ

24 ਮਾਰਚ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਮੇਸਟਰ ਰੋਡ ਦਾ ਮੰਦਰ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਇਸਲਾਮ ਨਬੀ ਕੋਤਵਾਲ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਕੀ ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨੀਰਸ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੁਟੇਰੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਅਤੇ ਅੱਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦੇ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਖੁਦ ਮਿਸਟਰ ਸਾਲੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ 25 ਅਪਰੈਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਚਾਓ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਹੁਣ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗੇ।

ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਮੁਹੰਮਦ ਬਸ਼ੀਰ-ਉਦੀਨ ਅਹਿਮਦ (ਐਮ.ਸੀ.) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅੰਸ਼

24, 25 ਅਤੇ 26 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਵਸਥਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 24 ਨੂੰ ਹੀ ਸਖਤੀ ਦਿਖਾਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਚੌਹੰਦੀ ਦੇ ਬਾਹਰ 24 ਦੀ ਰਾਤ ਤੋਂ 27 ਦੀ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਸਿਰਜਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਅਮੋਲਕ ਹੀਰਾ'

'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਅਮੋਲਕ ਹੀਰਾ' ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਇਸ ਅੰਦਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਅਮੋਲਕ ਹੀਰਾ' ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਿਆਰਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 'ਹੀਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਣਨ, ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਖੂਬੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਖਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਾਚਦਿਆਂ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਰਤਰ ਨੇ ਸੱਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: 'ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਅੱਖ

ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁਖੜਾ।

ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਵਾਲ ਕਰ ਕੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜੇਰਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਬਲ ਹੋਵੇ।' ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਹ ਬੇਬਾਕ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖਦੇ, ਸੋਚਦੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਸਫਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸਮਝ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚੀ ਹੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੀਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਰਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹਾਂ; ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਚਨਚੇਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਸਤੇ ਮਾਰੋਲ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਸਫਰ ਦੇ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਣੀ ਅੰਦਰ ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਟਕਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜੇਰਾ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ 270 ਪੰਨੇ ਅਮੋਲਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਗਾਥਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਕਾਂਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ, ਦਰਵੇਸ਼ ਲਾਲੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਭੂਤਵਾਤੇ ਦੀ ਗਾਥਾ, ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਅਵਚੇਨਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਭਗਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਲੰਕੇਸ਼ ਦਾ ਕਤਲ ਤਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਆਦਿ ਮੁੱਲਵਾਨ ਲਿਖਤਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਮੁੱਲਵਾਨ ਕਾਰਜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀ ਪ੍ਰੰਜੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਲ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਰਗੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੌਖਟਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚਣ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਲਵਾਨ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਛਾਪੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-98151-15429

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।' ਅਕਸਰ ਹੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੇ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਣਤਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਝਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਨਾਲ ਭਿੜਦਾ ਹੈ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਸ ਦਾ ਖੂਨ ਖੌਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇੰਝ ਵੀ ਸੋਚਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਛੱਪੜ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘੇਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰ ਅਮੋਲਕ ਅੰਦਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਥਾਹ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦਿਆਂ, ਬੁਣਦਿਆਂ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬੀੜਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਫਰ ਵੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬੀੜਨ ਵਾਸਤੇ ਜੀਵਕਾ ਲਈ ਬੜੇ ਪਰੂਫ-ਰੀਡਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਤੇ ਸੁਧਾਰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਲੱਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਅਤੀਤ ਦੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਲਮਬੱਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਖਾਰਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫਰ ਦਾ ਸਾਥੀ ਬਣ ਗਿਆ।

'ਅਮੋਲਕ ਹੀਰਾ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਅਧਿਆਇਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇੰਝ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੱਬਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕਮਲਿਆਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਬਿਖੇਰ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਅਤੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਰਾਸਤ 'ਚ ਮਿਲੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਕੁੱਤੇਵੱਢ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਫੈਲੇ ਪਾਤਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਟੱਟ-ਭੱਜ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਪੈੜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀਆਂ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਹ ਨਿਹੰਬਲ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਅੰਦਰਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਰ ਇਕ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਮਾਨਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਟੱਟ-ਭੱਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਪੁਸਥਿਤੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤ੍ਰਾਸਦੀਆਂ ਉਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਪੈਦਾ

ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਟੀਫਨ ਹਾਕਿੰਗ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਬਿਮਾਰੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਕੱਲਾ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਇਨਸਾਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਦੇ ਸਫਰ ਅਤੇ ਉਸ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦਿਆਲ ਬੱਲ, ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿਰਤ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਅਮੋਲਕ ਹੀਰਾ, ਅਮੋਲਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰੁਮਾਂਚਿਕ ਦਿਨ, ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਖਿਤਿਆ ਕੰਵਲ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼', ਸੂਖਮ ਸਰੀਰ ਦੀ ਵਿਰਾਟ ਕਰਾਮਾਤ, ਅੰਤ ਤੱਕ ਜੂਝਣ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਆਦਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਤੇ ਵਾਚਦਿਆਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਤੰਗੀਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਸਿਰਜਣਸ਼ੀਲ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਅਤਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੌਰਾਂ 'ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ' 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 28 ਮਈ 2022 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-535

ਕਿਸਮਤ ਸਾਡੀ ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ, ਪਾਣੀ ਪਾ ਪਾ ਗੁੰਨੀ, ਵਿਚ ਆਵੇ ਧਰ ਕੀਤੀ ਪੱਕੀ, ਲਾਲ ਲਾਟ 'ਚ ਤੁੰਨੀ। ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਰੜੇ ਬੈਠ ਕੇ, ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਲੈ ਆਈ, ਟਾਵਾਂ ਟਾਵਾਂ ਗਾਹਕ ਟਪਕਦੇ, ਤੂੰ ਨੇ ਖੂਬ ਸਤਾਈ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-533

ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਟਿਕਾਣਾ ਕੋਈ ਅੱਜ ਐਥੇ, ਕੱਲ੍ਹ ਓਥੇ ਜਾਏ। ਨਾਲ ਰੀਤ ਦੇ ਸ਼ੋਕ ਰਲ ਗਿਆ ਫਿਰ ਰੀਸ ਕਰੀ ਨਾ ਜਾਏ। ਗਲ ਹੰਸਲੀ ਤਵੀਤਾਂ ਵਾਲੀ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਨੇ ਬੁੰਦੇ ਪਾਏ। ਠੰਡੀ, ਮੱਥੇ, ਤਿਲ ਖੁਣਵਾ ਕੇ ਚਾਰ ਚੰਨ ਮੁੱਖੜੇ ਨੂੰ ਲਾਏ। ਬੰਦ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਹਾਸਾ ਰੱਬੀ ਰੂਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ ਕਰਵਾਏ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਫੋਨ: +1 2042963179

ਕਮੀਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਨੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ, ਸਾਡੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਜਾਣ?

ਮਾੜੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ, ਛੱਡਿਆ ਸਾਥ ਸੀ, ਸਾਹਵਾਂ ਨੇ ਵੀ। ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਪਈ, ਉੱਥੇ ਛੱਡਿਆ ਸਾਥ ਦੁਆਵਾਂ ਨੇ ਵੀ।

ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਬੇਭਾਗੇ ਹੋ ਗਏ, ਛੱਡਿਆ ਸਾਥ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬੋਣੀਆਂ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ, ਘੇਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਲਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ।

ਵੇਖ ਮੁਸੀਬਤ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ, ਬਦਲਿਆ ਰੁਖ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ। ਕੱਲੇ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵੇਖ ਕੇ, ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਕਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ।

ਕਿਰਤੀ ਹਾਂ, ਖਾਈਏ ਹੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਮਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸਾਡੀ ਝੁੰਗੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ। ਬਣਜਾਰਨ ਹਾਂ, ਬਜ਼ਾਰੂ ਨੂੰ ਹਾਂ, ਪਹਿਰਾਵਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ। -ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਪਾਲੀ
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ ਬਠਿੰਡਾ।
ਫੋਨ: 94176-49275

ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਹੀਂ ਲੋੜੀਦੀ ਗਹਿਣੇ ਐਪਰ ਹਰ ਕੋਈ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹ ਦੇਖਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿੰਝ ਲੱਗਦਾ। ਕਰ ਗਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ, ਪਾ ਗਹਿਣਾ-ਗੱਟਾ ਹੁਸਨ ਡੁੱਲ-ਡੁੱਲ ਪੈਂਦਾ ਆਉਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਝਾਕਦਾ। ਤਾਹੀਓਂ ਕਹਾਉਂਦੀ ਵਣਜਾਰਨ ਆ ਗਿਆ ਵਣਜਾਰਾ ਨੀ ਚੜ੍ਹਾ ਲਓ ਵੰਗਾਂ ਚੁੜੀਆਂ ਸਮਾਨ ਵੀ ਦੁਹਾ ਦੂਹ ਵਿਕ ਜਾਂਦਾ -ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾੜ

ਸਾਦਗੀ ਵਿਚ ਹੁਸਨ ਤੂੰ, ਕਿੱਦਾਂ ਛੁਪਾ ਰੱਖਿਆ, ਬਣਾ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਹੁਸੀਨ ਨੀ, ਕਾਦਰ ਜੱਸ ਖੱਟਿਆ। ਗੋਦਤੀ ਸਾਂਭੇ ਲਾਲ ਨੀ, ਕੁਦਰਤ ਖੇਡੋਂ ਗੋਦ ਤੂੰ, ਮੋਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਦੰਦ ਨੇ, ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਹੋ ਪੱਟਿਆ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਠੋਕਰਾਂ ਖਾ ਕੇ ਆਈਆਂ ਅਕਲਾਂ, ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ। ਧੁੱਪਾਂ ਵਿਚ ਪਕਾਇਆ ਹੋਸਲਾ, ਛੱਡਿਆ ਸਾਥ ਸੀ ਛਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ।

ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕਿਆ, ਉਲਝਾਇਆ ਸੀ ਰਾਹਵਾਂ ਨੇ ਵੀ। ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵੰਡ ਗਈ ਹਿੰਮਤ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਤਾ ਮਰਨਾ ਚਾਹਵਾਂ ਨੇ ਵੀ।

ਵੀਰਪਾਲ ਭੱਠਲ ਨੂੰ ਆਖ ਬੇਵਫਾ, ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸਾਥ ਵਫਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ। ਕਲਮ ਬਣੀ ਮੇਰੇ ਵਜ੍ਹਾ ਜਿਉਣ ਦੀ, ਦਿੱਤਾ ਸਾਥ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ। -ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ ਭੱਠਲ

ਜੰਗ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਹੀਦ ਯੋਧੇ

ਅਣਖੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਕਦਮ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤੁਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇ। ਹਰੇਕ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਥਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਬਲੀਦਾਨ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਲਾਮ ਮਾਂ-ਭੂਮੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਅਣਖੀ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਕੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਤਸੱਦਦ ਸਹੇ, ਜਲਾਵਤਨ ਹੋਏ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀਆਂ ਦੇ ਰੱਸੇ ਚੁੰਮੇ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਮਨਮੋਹਨ ਪੁਨੀ
ਫੋਨ: 347-753-5940

ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਉਸਰੇ ਮਹਿਲ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਗੌਲੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਹਨ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਢਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਜਾਣਿਆ। ਗੁਲਾਮ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਔਕੜਾ ਭਰਿਆ ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ।

ਸ਼ਹੀਦ, ਲੋਕ-ਹਿਤੈਸੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਮੁੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੀ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਥਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਭੁੱਲੇ ਵਿਸਰੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ:

1. 3 ਮਈ, 1860 ਸ਼ਹੀਦ ਜਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਨ੍ਹਪੁਰ ਵਿਖੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1857 ਦੇ ਗ਼ਦਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪ ਨਾਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਸਨ।
2. 3 ਮਈ, 1915 ਨੂੰ ਕਾਸਮ ਇਸਮਾਈਲ ਮਨਸੂਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
3. 4, ਮਈ 1933 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਜੀ ਵਰਮਾ ਇਕ ਬੈਂਕ ਡਾਕੋ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ। ਆਪ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਸਨ।
4. 6 ਮਈ 1950 ਨੂੰ ਮਿਸ ਐਗਨਸ ਸਮੇਡਲੀ ਜੋ ਮਿਸਟਰ ਚਾਰਲਸ ਅਤੇ ਮਿਸ ਸਾਰਾਹ ਦੀ ਬੇਟੀ ਚੀਨ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਂਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜ ਗਈ। ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸਤ ਸੀ ਇੱਕ ਕਹੀਏ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸਤ ਸੀ।
5. 7 ਮਈ, 1979 ਨੂੰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਹਿਸਰਾ ਜੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖਲੋਏ ਗਏ। ਆਪ 1927-1930 ਤਕ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫ਼ਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਬੌਰੇ ਬਾਬੂ ਸਨ। 1930 ਦੀ ਸਿਵਲ ਨਾਫ਼ਰਮਾਨੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਕਿਰਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪਰਚੇ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ। ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਿਆ। ਅੰਤਮ ਸਾਹ ਤਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਰਤੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ।
6. 8 ਮਈ, 1899 ਵਾਸੁਦੇਵਾ ਚਾਪੇਕਰ ਜੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਪ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਦਰਾਵੜਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਕੇ ਮਾਂ-ਭੂਮੀ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅਣਖੀ ਯੋਧਾ ਸਨ।

7. 8 ਮਈ, 1915 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਬੰਬ ਕਾਂਡ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਆਪ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਦਾ ਚਮਕਦਾ ਲਾਲ ਸਿਤਾਰਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਰਾਮ ਰੱਖੀ ਵੀ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ ਸਨ।
8. 8 ਮਈ, 1915 ਅਵੱਧ ਬਿਹਾਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ 'ਚ ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਉੱਪਰ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
9. 8 ਮਈ, 1915 ਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਬੰਬ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
10. 9 ਮਈ, 1938 ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਠੱਠੀਆਂ ਜੀ ਬੱਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਮਾਣਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪੰਨਾ ਬਣ ਗਏ। ਆਪ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੋਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸਨ। ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸੂਰ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉੱਚੇ ਕੱਚ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਅਤੇ ਆਲੂਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਨ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਮੁਜ਼ਾਰਾ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ। ਜ਼ਮੀਨ ਹਲ ਵਾਹਕ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ (ਅਨਦ ਟੋ ਠਲਿਲਦਰ) ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਾਦ ਰਹਿਣਗੇ।
11. 10 ਮਈ, 1915 ਨੂੰ ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ 23 ਦਸੰਬਰ, 1912 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਵਿਚ ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਉੱਪਰ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ।
12. 10 ਮਈ, 1991 ਨੂੰ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿੰਤਰਾਂ, ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗੁਰਿਆਰਪੁਰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ-ਏ-ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖਲੋਏ ਗਏ। ਆਪ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਸਨ, ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਅਗਲੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਸਨ। ਆਖ਼ਰੀ ਦਮ ਤਕ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਲੜੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ।
13. 12 ਮਈ, 1899 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰਵਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਬੁੱਤ ਨੂੰ ਕਾਲਖ਼ ਮਲਣ ਤੇ ਏਅਰ-ਕਮਾਂਡਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਚੈਂਡ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹਲਾਕ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ।
14. 12 ਮਈ, 1973 ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ ਜੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖਲੋਏ ਗਏ। ਆਪ ਜੈਤੋ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਗਏ ਪਰ ਫੋਟੀ ਉਮਰ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਰਪਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਲਾਹੌਰ) ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸਨ।
15. 13, ਮਈ 1951 ਮੌਲਾਨਾ ਹਸਰਤ ਮੋਹਾਨੀ ਜੀ ਲਖਨਊ 'ਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਆਪ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜੇ, 1946 'ਚ ਯੂ.ਪੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਲਈ ਹੱਕ ਸੱਚ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਰਹੇ।
16. 14 ਮਈ, 1934 ਨੂੰ ਬੈਕੰਨ ਸੁਕਲ ਜੀ ਜਲਾਲਪੁਰ(ਬਿਹਾਰ) ਦੀ ਗਯਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਆਪ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਨ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਫ਼ਾਨਿਦਰ ਘੋਸ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਹੋਈ।
16. 16 ਮਈ, 1916 ਨੂੰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਗਾਂਧਾ ਜੀ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਫੇਰੂ ਸਾਕੇ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਬਾਣੇਦਾਰ ਤੇ ਜ਼ੈਲਦਾਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਪਾਰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ।

17. 16 ਮਈ, 1931 ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਬੱਬਰ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਸੀ ਰੰਧਾਵਾ ਮਸੰਦਾਂ (ਜਲੰਧਰ), ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਧਤਾ (ਗੁਰਿਆਰਪੁਰ) ਜਲੰਧਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਮੁਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਖ਼ਬਰ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਦਕਿ ਬੱਬਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਨ।
18. 17 ਮਈ, 1933 ਨੂੰ ਮਹਾਬੀਰ

ਸਾਡੇ ਯਤਨ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰੀਆਂ, ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਅਣਖੀ ਵਿਰਸੇ ਬਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀਏ। ਬਹੁਤ ਸ਼ਹੀਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਭੁੱਲੇ ਵਿਸਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜੁਲਾ ਉਤਾਰਨ ਲਈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲਹਿਰਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ, ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ।
- ਵਲੋਂ: ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਨਿਊਯਾਰਕ।

- ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਡੇਮਾਨ, ਕਾਲਾ ਪਾਣੀ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਏ।
19. 18 ਮਈ, 1986 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ (ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ) ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਕਤਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ। ਜੈਤੋ ਦੇ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਕਈ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹੇ।
 20. 19 ਮਈ, 1927 ਨੂੰ ਭਾਈ ਸ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਧਰਦਿਉ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ। ਆਪ ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਦੇ ਸੂਰੇ ਸਨ। ਆਪ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ 1926 'ਚ ਕਿਰਤੀ ਪਰਚਾ ਸੂਰੂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ ਸੀ।
 21. 19 ਮਈ, 1939 ਨੂੰ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ

- ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਲੇਰ, ਮੰਢਾਲੀ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਗ਼ਦਾਰ ਅਨੁਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਰੱਸਾ ਚੁੰਮ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।
22. 19 ਮਈ, 1987 ਨੂੰ ਦੀਪਕ ਧਵਨ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਰ ਫਿਰਿਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਜ਼ਦੂਰ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਲੁੱਟ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੀ। ਦੀਪਕ ਧਵਨ
 27. 28 ਮਈ, 1930 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਚਰਨ ਵੋਹਰਾ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਾਮ ਪੀ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕੇ ਬਣੇ। ਸ਼ਹੀਦ ਵੋਹਰਾ ਜੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋੜਨ ਵਾਸਤੇ ਬੰਬ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਟੈਸਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਚੱਲ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।
 28. ਮਈ 1944 ਨੂੰ ਸ. ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਰਮਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਆਪ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਗੁਰੀਲਾ ਰਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਪਾਂਡੂਵਾ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਦਾਲੀਆ ਦੱਦਰੀ (ਮਹਿੰਦਰਗੜ੍ਹ) ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ।
 29. ਮਈ 1915 ਨੂੰ ਜਮਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਠੱਕੋਵਾਲ, ਗੜ੍ਹਸੁੰਕਰ (ਗੁਰਿਆਰਪੁਰ) ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵਾਪਿਸ ਆ ਕੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ। ਉਹ ਬਰੂਮਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ।
 30. ਮਈ, 2001 ਨੂੰ ਸ. ਮਹਿੰਮਾ ਸਿੰਘ ਨੰਨੜਾ ਜੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖਲੋਏ ਗਏ। ਆਪ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ। ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਸਨ।
 31. 31 ਮਈ, 1930 ਨੂੰ ਡਾ. ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਟਾਂਗੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗੁਰੂਘਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪੁਰਬ ਦਿਹਾੜਾ ਸੀ। ਡਾ. ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਕਦੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗ਼ੋਰੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਸਲੂਟ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਾਰਦੇ। ਟਾਂਗਾ ਕਾਬਲੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਥਾਈਂ ਲੰਘਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਪਿੱਕਟ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਲੈਫ਼ਟੀਨੈਂਟ ਬਰ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਾ. ਹੁਰਾਂ ਨਾਲ ਔਖਾ ਸੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਗੋਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾ ਸਾਲ ਦੀ ਬੇਟੀ ਹਰਪਾਲ ਕੌਰ ਤੇ 9 ਸਾਲ ਦਾ ਬੇਟਾ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾਏ।

ਤਪਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਜਾਏ

“ਨੀ ਸਿਆਮੋ ਕੀ ਕਰਦੀ ਐ... ਅੱਜ ਬੋਲੀਆਂ ਚੁਗਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਮਖਾਂ 'ਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਐ', ਰਤਨੋ ਨੇ ਵਿੰਗ ਤੜਿੰਗੇ ਫੱਟਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਹਾ ਖੋਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। “ਨੀ ਜਾਣੈ ਕਿੱਥੇ 'ਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਐ'... ਹਾਰੇ 'ਚ ਗੋਰੇ ਸੱਟੇ ਨੇ ਧੁਖ ਜਾਣ ਕੇਰਾਂ, ਫਿਰ ਆਪੇ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ 'ਹਰਿਆਓ'
ਫੋਨ: 8427405492

ਹੀ ਦਾਲ ਰਿੰਝਦੀ ਰਹੂ”, ਸਿਆਮੋ ਨੇ ਥਾਲ 'ਚ ਮੂੰਗੀ ਪਾ ਕੇ ਲਿਫ਼ਾਫਾ ਹਾਰੇ ਦੇ ਗੋਹਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। “ਨੀ ਆ ਨਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ... ਇਨਕਲਾਬ ਲੈ ਕੇ ਆਈ, ਜੂਨ ਬਦਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ”, ਰਤਨੋ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। “ਨੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜੂਨਾਂ ਬਦਲਣੀਆਂ ਨੇ, ਮੈਂ ਦਾਦੇ ਪੜਦਾਦੇ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੀਲੇ ਦੇਖਦੀ-ਸੁਣਦੀ ਆਈ ਆਂ। ਜੋ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦੇ ਹੁਲੇ ਉਹ ਫੱਕਦੇ ਰਹੇ... ਆਪਾਂ ਫੱਕੀ ਜਾਨੋਂ ਆਂ। ਦੱਸ ਕੀ ਇਨਕਲਾਬ... ਨੋਟ ਅਸਮਾਨੋ ਸਿੱਟੂ ਜਾਂ... ਭੜੋਲੇ ਭਰੇ ਜਾਣੇ ਬੈਠੇ-ਬੈਠਾਇਆਂ ਦੇ। ਐਵੈਂ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੁਕਾਂ 'ਚ ਆ ਕੇ ਭੁੱਖੇ ਮਰਜਿਓ। ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਤਪਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਜਾਏ ਆਂ... ਆਪਣੇ ਨਸੀਬੀ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਕਿੱਥੇ। ਕੀ ਬਦਲ ਗਿਆ, ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਸੌਦਾ

ਪੱਤਾ ਲੈਣ ਜਾਹ... ਰੁਪਈਆ ਧੋਲੀ ਮਖਾਂ ਮਹਿੰਗੀ ਭਵਾਂ ਹੋ ਜੇ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅੱਧ ਮੁੱਲ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਆਪਣੇ ਭੜੋਲੇ ਪਿਆ ਜਾਣੀ। ਜੇਕਰ ਦਿਹਾੜੀ ਦੀ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਬਚੇ... ਰੱਜ ਕੇ ਖਾ, ਹੰਢਾ ਵੀ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਜਾਣੀਏ। ਧੀਆਂ 'ਕੱਲੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਰ, ਮਾਪੇ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਹੋਊਗਾ। ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਲੱਪ ਦਾਣਿਆਂ ਖਾਤਿਰ ਬੋਲੀਆਂ ਚੁਗਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਵੱਟਾਂ ਤੋਂ ਹੋਕਰੇ ਵੱਜਣੇ, ਉਹੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ... ਜੱਟਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਰਲੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਟਿਕਾਣੇ। ਕਾਹਦਾ ਇਨਕਲਾਬ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ

ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਫਿਰਦੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦਾ ਗੋਲਾ ਧੰਦਾ ਕਰਦੇ। ਕਿੱਥੇ ਐ ਇਨਕਲਾਬ... ਕਿਤੇ ਦੀਹਦਾ ਤਾਂ ਹੈਨੀ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉਹੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀਆਂ 'ਚ ਜੂਲਦੇ, ਭੁੱਖ ਨੰਗ ਨਾਲ ਘੁਲਦੇ ਲੋਕ। ਬੇਬਸੀ

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ... ਆ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਵਿੱਡਾਂ ਖਾਤਿਰ ਅੱਧ-ਨੰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਧੀਆਂ, ਨਸੇ 'ਚ ਰੁਲਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਤੜਫਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦਿਸਦੀਆਂ... ਦਿਸਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਨਕਲਾਬ। ਆ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਸੀਰਾ, ਬਬੇਰਾ ਲਾਈਕ ਤੀ, ਬਬੇਰਾ ਪੜ੍ਹਿਆ... ਚੰਦਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਹਾਰ ਕੇ ਦਿਹਾੜੀ ਜਾਂਦਾ। ਹੁਣ ਐਨੀ ਖੁਰਾਕ ਘਰੇ ਨੂੰ, ਦੁੱਧ-ਘਿਉ ਤਾਕਤ ਬਿਨਾਂ ਹੱਥ ਭੰਨਵੀਂ ਦਿਹਾੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੇ ਚਮਚੇ ਭੁੱਕੀ ਖਾਣ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਹੁਣ ਨਸਾ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ। ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਨਸਾ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂ... ਘਰ ਤੋਰੇ। ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਹੀਰੇ ਪੁੱਤ ਮਿੰਟੀ 'ਚ ਰੋਲਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਨੇ”, ਸਿਆਮੋ ਦਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਦਾ ਗਲਾ ਭਰ ਆਇਆ। ਰਤਨੋ ਨੇ ਸਿਆਮੋ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਧਰਵਾਸ ਦਾ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲਈਆਂ। ਸਿਆਮੋ ਜਿਵੇਂ ਨੀਂਦ 'ਚੋਂ ਜਾਗੀ, “ਮੈਂ ਵੀ ਰੋਣੇ-ਧੋਣੇ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿੰਗੀ... ਚਲ ਮੂੰਗੀ ਆਪੀਂ ਰਿੰਝੀ ਜਾਊ, ਕੇਰਾਂ ਧਰੀ... ਚਲ.ਲ.ਲ. ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਚੱਲੀਏ”, ਸਿਆਮੋ ਨੇ ਪੜੀਲਾ ਹਾਰੇ 'ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਖਾਲੀ ਗੱਟਾ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ: ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਰਾਏਸਰ

ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਰਾਏਸਰ, ਲੋਕ ਕਵੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਖੇਡ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਜਨਮ 1939 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬਿੱਲੂ ਦਾ 1963 'ਚ ਹੋਇਆ। ਉਹਦੀ ਖੇਡ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਹੈ: 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਸਵ. ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ'। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਵਰਗੀ ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਨਿਮਿਤ ਭਾਵ-ਭਿੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਰਵਰਕ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ: ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ' ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਂਭਾਲ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਲਹੂ ਵਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ' ਨੇ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਸਮੁੱਚੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਬੜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ: ਮੈਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪੀਰ ਦੇ ਮਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਜਗਦੇ ਚਿਰਾਗਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਵਰਗਾ ਜਾਪਦੈ। ਡਾਕਟਰ ਬਿੱਲੂ ਰਾਏਸਰ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰਾਤਾਂ ਜਾਗ ਕੇ ਅਮਰਜੀਤ ਅੰਬੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਤਾਬੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਕੇ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਦੀ ਚੰਗੇਰ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਗੁਰੂਤੀ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਜੂਨ, 1963 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਾਏਸਰ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਦਮਣ ਸਿੰਘ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ 'ਚੋਂ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਤਕ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਪੁੱਤਰ ਬਿੱਲੂ ਨੇ ਡੀ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਡਾਕਟਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਰਾਏਸਰ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ ਡਾਕਟਰ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਰਾਏਸਰ

ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਚਕਰ ਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਾਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਦਲੇ ਚਕਰ ਤੋਂ ਹਨੂਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਚਕਰ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਹਨੂਰ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਾਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਅੰਬੀ ਦੇ ਤਾਏ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਤੇ ਅੰਬੀ ਦਾ ਬਾਪ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਆਹਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਨੂਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਅੰਬੀ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਮਈ 1978 ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਮਲਕੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗਭਲਾ ਸੀ ਤੇ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਤਹਲ ਬਾਲ ਸੀ। ਜੁਆਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ 2 ਇੰਚ ਤੇ ਭਾਰ 118 ਕਿਲੋਗਰਾਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੀ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਦਰਸ਼ਨੀ ਜੁਆਨ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਦਾ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ਗਿਆ। ਗਰਾਊਂਡ ਸੀ ਬੀਸੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਰੀ ਦਾ ਤੇ ਤਾਰੀਖ ਸੀ 2005 ਦੀ 30 ਜੁਲਾਈ। ਉਥੇ ਉਹਦੇ ਵਰਗੀ ਹੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਚੱਲੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਣਹੋਣਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ। ਰੰਗੀਂ ਵਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਤੇ ਅਣਚਿਤਵਿਆ ਕਹਿਰ ਟੁੱਟ ਪਿਆ। ਜਨਵਰੀ 2006 ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਮੈਂ ਉੱਦਣ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਚਕਰ ਹੀ ਸਾਂ। ਸਵੇਰੇ 8 ਕ ਵਜੇ ਇਕ ਸੱਜਣ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਰਾਏਸਰ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਬਿੱਲੂ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਐ। ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਮੁਖਬੰਦ ਲਿਖਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਨਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਦੇ ਦੀ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਵਿਖਾਓ, ਕੀ ਲਿਖਿਆ?"

ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਚੇਤਕ ਸੰਘੇੜੇ ਕਲਾਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਲੱਗੀ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਨੇ ਸਿਰਜਣਾ ਕੇਂਦਰ ਠੀਕਰੀਵਾਲਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਤਾਂ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਗਲ ਫੜ ਕੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰਾਹ ਤੱਕ ਲਿਆ। ਉਹ ਪੀ.ਐੱਸ.ਯੂ. ਦਾ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਕੇ ਵਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਢੋਂਗੀਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ। 2003 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 'ਤੇ ਲਹੂ ਵਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ' ਨਾਵਲ ਲਿਖਿਆ। ਪੇਸ਼ ਨੇ 'ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼:

ਸਮਰਪਿਤ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਭਾਗੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਆਪਣੇ ਵਿਛੜ ਚੁੱਕੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਹੰਢਾਅ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣੀ ਬਹੁਤ ਸੌਖੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਣੀ ਕਾਫੀ ਔਖੀ ਹੈ। ਜੀਵਨੀ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਾਉਂ ਤੇ ਸਹੀ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕਿਤੇ ਨਾਉਂ ਬਗੈਰਾ ਸਹੀ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।

ਤਤਕਰਾ: ਅੰਬੀ ਤੇਰੀ ਬਾਤ ਪੈਂਦੀ ਚਹੇਗੀ, ਜੇਬਨ ਰੁੱਤੇ ਤੁਰ ਗਿਆ ਅੰਬੀ, ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦ, ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ 'ਚੋਂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਜਨਮ, ਮਿੱਟੀ ਨਾ ਫਰੋਲ ਜੋਗੀਆ, ਮਾਵਾਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ, ਬਾਝ ਭਾਈਆਂ ਸੋਭ ਸੰਸਾਰ ਨਾਹੀ, ਭਾਈ ਮਰੇ ਵਿਚਾਲਿਓਂ ਪਿਰ ਟੁੱਟੇ, ਸਾਡਾ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਏ, ਅੱਜ ਇਕ ਚੰਬੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮੋਇਆ, ਸੱਜਣ ਮੈਂਡੇ ਰਾਂਗਲੇ, ਐਵੇਂ ਜਿੰਦੇ ਮਾਣ ਨਾ ਕਰੀਂ, ਫਿੱਕਾ ਰੰਗ ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ, ਤੁਮ ਕਿਆ ਗਏ ਬਹਾਰ ਚਲੀ ਗਈ, ਮੇਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਨਹੋਰਾ ਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਲੇ ਨਿਵਾਏ ਨੇ ਢੇਰ ਮੀਆਂ, ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਦੈਂ, ਜਦ ਕਿਧਰੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਯਾਦਾਂ, ਅੰਬੀ ਦਾ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ, ਤੈਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ, ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ, ਅੰਬੀ ਵੇਲੇ ਹਨੂਰ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਤੇ ਕੀ ਉਹ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਹਿਣਗੇ....।

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕਾਂ:
ਹੋਤਾ ਹੈ ਕੋਹ ਦਸਮ ਮੇਂ,
ਪੈਦਾ ਕਭੀ-ਕਭੀ
ਵੇਹ ਮਰਦ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ,
ਫਖਰ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਭੀ

ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਲਿਓਂ ਜੱਗ ਦਾ ਪੁੱਤ ਮੇਵਾ,
ਹੁੰਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਪੁੱਤਰ
ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਨ ਸਹਾਰਾ ਏ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ,
ਮੇਏ ਗਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੁੱਤਰ
'ਸੀਤਲ' ਪੁੱਤਰਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਸੋਹਣ ਮਾਪੇ,
ਹੁੰਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਆਨ ਸ਼ਾਨ ਪੁੱਤਰ

ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਖੇਡਦੇ,
ਤੱਕ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਹਾਣੀ,
ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਵਗਦਾ, ਅੱਖੀਆਂ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ।

ਚੇਤੇ ਕਰ ਕਰ ਰੋਂਦੀਆਂ,
ਤੁਰ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕੇ,
ਪੁੱਤ ਮਰੇ ਨਾ ਭੁੱਲਦੇ
ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕੇ

ਭਾਈਆਂ ਬਾਝ ਨਾ ਮਜਲਸਾਂ ਸੋਹਦੀਆਂ ਨੇ,
ਅਤੇ ਭਾਈਆਂ ਬਾਝ ਬਹਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਭਾਈ ਮਰਨ ਤੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਭੱਜ ਬਾਹੀਂ,
ਬਿਨਾਂ ਭਾਈਆਂ ਪਰ੍ਹੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਲੱਖ ਓਟ ਹੈ ਕੋਲ ਵਸੋਦਿਆਂ ਦੀ,
ਭਾਈਆਂ ਗਿਆਂ ਜੇਡੀ ਕੋਈ ਹਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਭਾਈ ਢਾਂਵਦੇ ਭਾਈ ਉਸਾਰਦੇ ਨੇ,
ਭਾਈਆਂ ਬਾਝ ਬਾਹਾਂ ਬੋਲੀ ਯਾਰ ਨਾਹੀਂ।

ਇਹ ਕੋਸੇ ਅੱਥਰੂ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ,
ਅੱਜ ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਵਿਚ ਕਿਰਦੇ ਨੇ
ਲੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਰੋਕਣ ਦੀ,
ਇਹ ਬਾਗੀ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਨੇ।

ਸੱਜਣਾ ਵੇ ਸੱਜਣਾ,
ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ
ਸੁੰਨਾ ਸੁੰਨਾ ਲੱਗਦਾ ਏ ਸ਼ਹਿਰ
ਪਲਕਾਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ,
ਕੱਟੇ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਦਿਨ,
ਹੁਣ ਕਿਥੇ ਕੱਟੀਏ ਦੁਪਹਿਰ।

ਮਾਰੇ ਗਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀਏ ਵਾਏ,
ਖ਼ੈਰ ਸੁਖ ਦਾ ਸੁਨੇਹਤਾ ਲਿਆ
ਉਸ ਮਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਕੀ,
ਆਂਦਰਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਜੀਹਦੀ,
ਗਈ ਕਸਤੂਰੀਆਂ ਖਿਡਾਅ।

ਹੱਥ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ,
ਹੱਥੋਂ ਜੋ ਗੁਆਚ ਗਿਆ
ਉਹ ਜੋਬਨ ਨਹੀਂ ਮੁੜਦਾ,
ਜੋ ਪੱਤਰਾ ਵਾਚ ਗਿਆ।
ਪਾਣੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ,
ਇਕ ਵਾਰ ਜੋ ਵਹਿ ਗਏ ਨੇ
ਪਰਤਣ ਨਾ ਪੱਤਣਾਂ 'ਤੇ,
ਇਹ ਦਾਨੇ ਕਹਿ ਗਏ ਨੇ
ਮੇਰੇ ਲਿਖੇ ਮੁੱਖਬੰਦ 'ਚੋਂ

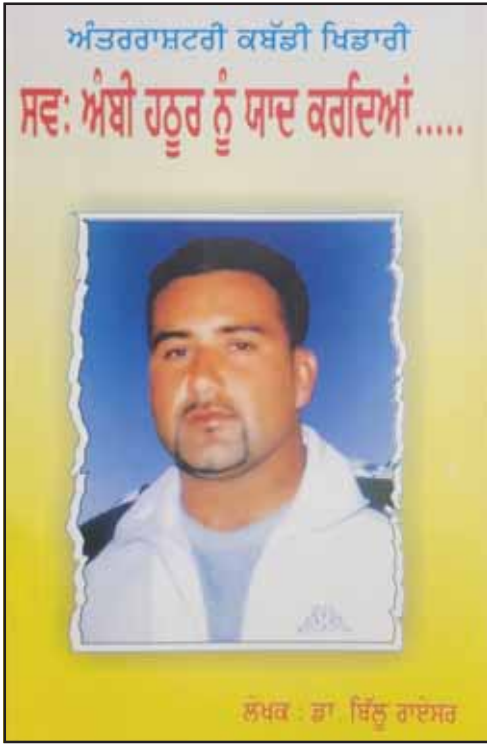
23 ਜੁਲਾਈ 2005 ਨੂੰ ਅੰਬੀ ਨੇ ਐਡਮਿੰਟਨ ਦੀਆਂ ਵਰਲਡ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਗੇਮਜ਼ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡੀ ਸੀ। ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਸਿਫਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬੋਲ ਬੋਲੇ ਸਨ। ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਨੂਰ ਦਾ ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਾਡੀ ਛਾਂਗੇ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕੈਚੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕਾਢੂ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਉਹਦੇ ਵਾਰਸ ਅੰਬੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਜਾਣੈ? ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵੱਲੀਂ ਮੈਚ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੁਮੈਂਟਰ ਪ੍ਰੋ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਓਥੇ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਟੋਰਾਂਟੋ ਪਿਕਨਿਕ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉੱਦਣ ਬੁੱਧੀਪੁਰੀਆ ਸੀਰਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੀ ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਅੰਬੀ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਮ੍ਰਿਤੂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸਨ। ਟੋਰਾਂਟੋ 'ਚ ਉਸੇ ਦਿਨ ਯੋਗ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਖੇਡਣ ਤੇ ਗਾਉਣ ਮੇਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਅੰਬੀ ਦੀ ਦੇਹ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਓਨਟਾਰੀਓ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ 'ਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਖੜ੍ਹੇ ਪੈਰ ਸੋਲਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਛੁੱਪਿਆ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ 'ਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਅੰਬੀ ਦਾ ਜੋਟੀਦਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਬਬਲੀ ਚੜਿੱਕ ਸਰੀ ਤੋਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਅੰਬੀ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਪਲਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਹਵਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਦਣ ਉਹ ਸਰੀ ਦੀ ਬੇਸਮੈਂਟ 'ਚੋਂ 'ਕੱਠੇ ਉੱਠੇ ਸਨ। ਬਬਲੀ ਨੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅੰਬੀ ਨੇ ਕੰਬਲ ਦਾ ਝੰਗਲਮਾਟਾ ਮਾਰੀ ਬਹਿ ਕੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸਤ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਕੋ ਪਲੇਟ 'ਚੋਂ ਦਹੀਂ ਨਾਲ ਪਰੋਠੇ ਖਾਧੇ ਸਨ। ਬਚਦਾ ਦਹੀਂ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਢਕ ਗਏ ਸਨ ਬਈ ਮੁੜ ਕੇ ਖਾਵਾਂਗੇ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਸਮੈਂਟ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਟੋਰਾਂਟੋ 'ਚ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡਣਾ ਸੀ।

ਅੰਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਏਨਾ ਫਿਕਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਟ ਹੇਠ ਲੁਕੇ ਕੇ ਬੇਸਮੈਂਟ ਨੂੰ ਲੋਕ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਜੇਬ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਖੇਡਦਿਆਂ ਗੁਆਚ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਹੋਣੀ ਉਦੋਂ ਬੇਸਮੈਂਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਝੀਤ 'ਚੋਂ ਝਾਕਦੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਣੀ ਐਂ, "ਲੁਕੇ ਲੈ ਜਿਥੇ ਮਰਜ਼ੀ, ਪਰ ਇਹ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇਰੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ!"

31 ਜੁਲਾਈ, 2005 ਨੂੰ ਸਰੀ ਵਿਚ ਦੋ ਮੈਚ ਖੇਡ ਕੇ ਉਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਪੌੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਪੌੜੀ ਉਤੇ ਜਾ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਦਾ ਦੋਸਤ ਬਬਲੀ ਮੈਚ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਬਲੀ ਨੇ ਤਕੜੇ ਰੋਡਰ ਲੱਕੀ ਕੁਰਾਲੀ ਨੂੰ ਜੱਫਾ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਅੰਬੀ ਨੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਤਾਤੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਮਿੰਟ ਬੀਤੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਅੰਬੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਸਖਤ ਦਰਦ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਲਰ ਗਿਆ। ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅੰਬੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਐ?

ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਦੇ ਬਬਲੀ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ 'ਅੰਬੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅੰਬੀ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਤਦ ਉਹ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਉਲਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਬਲੀ ਫੈਸ ਉਤੋਂ ਦੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਅੰਬੀ ਪਾਸ ਪੁੱਜਾ। ਬੁਕਲ 'ਚ ਲਿਆ, ਅੰਬੀ-ਅੰਬੀ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਤੇ

ਕਿਤਾਬ ਸਵ: ਅੰਬੀ ਹਨੂਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾ ਮੁਖੜਾ

ਪੁੱਛਿਆ, 'ਅੰਬੀ ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ?' ਅੰਬੀ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲ ਸਕਿਆ। ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਔਖੇ ਸਾਹਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਤਿੰਨ ਬੁਲਬੁਲੀਆਂ ਜਿਹੀ ਨਿਕਲੀਆਂ। ਉਹਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਬਬਲੀ ਪੁਕਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਛੇਤੀ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਮੰਗਾਓ। ਫਸਟ ਏਡ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਇਕ ਨੌਜੁਆਨ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਮਸਨੂਈ ਸਾਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਅੰਬੀ ਘਟਦਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਓਹੜ ਪੋਹੜ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਜਦ ਨੂੰ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਆ ਗਈ...

ਕਬੱਡੀ ਦਰਸ਼ਕ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਦਮੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਚੁਫੇਰੇ ਸੋਗ ਪਸਰ ਗਿਆ ਤੇ ਭਰਿਆ ਮੇਲਾ ਵਿਛੜ ਗਿਆ। ਬਬਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਅੰਬੀ ਛਾਤੀ 'ਚ ਦਰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕ-ਅੱਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਮ੍ਰਿਤੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਮਰਜ਼ ਗੰਭੀਰ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰਨ, ਬਾਕਾਇਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕ ਅੱਪ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਲੈਣ।

ਟੋਰਾਂਟੋ ਲਾਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈਮਿਲਟਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਹਨੂਰ ਦੇ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਅੰਬੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 2003 ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ 2005 ਵਿਚ ਸੱਦਿਆ। ਉਹ ਹੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਅੰਬੀ ਦੀ ਦੇਹ ਹਨੂਰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅੰਬੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਹਨੂਰ ਮੁੜਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਢੋਲ ਢਮੱਕੇ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ ਸਨ। ਉੱਦਣ 8 ਅਗਸਤ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਖੇਲੂ ਵੇਖੋ ਕਿ 2005 'ਚ ਵੀ 8 ਅਗਸਤ ਦਾ ਦਿਨ ਹੀ ਸੀ ਜਿੰਦਣ ਅੰਬੀ ਦੀ ਦੇਹ ਹਨੂਰ ਦੀਆਂ ਬੁਰ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੁੱਜੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਸੋਗ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਵਹਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਸੀਨੇ ਖਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਧੀ, ਉਹ ਕਰ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ। ਨੇਹੁੰ ਵਾਲੇ ਨੈਣਾਂ ਕੀ ਨੀਦਰ, ਉਹ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਪਏ ਵਹਿੰਦੇ। ਇੱਕੋ ਲਗਨ ਲੱਗੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਹੈ ਟੋਰ ਅਨੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਵਸਲੋਂ ਉਚੇ ਮੁਕਾਮ ਨਾ ਕੋਈ, ਸੋ ਚਾਲ ਪਏ ਨਿੱਤ ਰਹਿੰਦੇ।

ਮੇਰਾ ਮਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਹੁਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬਾਈ ਗੁਰਜੀਤ ਰਾਏਸਰ ਨੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਚੇਤਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਕਿਤਾਬ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ 'ਲਹੂ ਦੀ ਲੋਅ'। ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਾਈ ਗੁਰਜੀਤ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਘਰੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਕਰਨੀ। ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਫੇਰ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਐਂ ਹੋਇਆ ਕਰੇ ਬਈ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਮਿਲਜੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਤੇ ਜਿਥੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਮਿਲਦਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ....।

ਮੇਰਾ ਪੇਸ਼ਾ ਡਾਕਟਰੀ ਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਮਿੰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਜੋ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਰਾਤਾਂ ਜਾਗ ਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੰਬੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, "ਮੈਂ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਆਪਾਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲਿਖਣੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਈ ਆਉਣਾ ਪਊ...। ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਸੂਰਜ ਸੰਦੇਹਾਂ ਹੀ ਛਿਪ ਜਾਂਦਾ। ਹਨੂਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਸਾਮ ਦੇ ਸੌਤ ਵਜੇ ਆਉਂਦੀ, ਮੈਂ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਲੋੜ

ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਿਤਾਬ 'Enlightenment Now' ਦੇ ਲੇਖਕ ਸਟੀਵਨ ਪਿੰਕਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ 'ਅਟੈਨਿਅਲਟਿ: ਹੋਮਟ ਟਿ ਸਿ? ਹੋ ਟਿ ਸਬਾਸਮ ਸਚਅਰਚਏ? ਹੋ ਟਿ ਮਅਟ-ਟਬਰਸ?' ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਏਨਾ ਅਵਿਵੇਕ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੂਝ ਸਮਝ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਛੂਹ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਭਾਵ ਬੁੱਧ-ਬਿਬੇਕ ਗੁਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਿਸ ਮਾਨਵ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਨੇ ਏਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਰਗੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਵੈਕਸੀਨ ਲੱਭ ਲਈ ਉਹ ਅੱਜ ਝੁੱਟੇ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਖਬਰਾਂ, ਨੀਮ-ਹਕੀਮੀ, ਮਿਥਿਆ ਅਭਿਮਾਨਾਂ,

ਮਨਮੋਹਨ
ਫੋਨ: 82839-48811

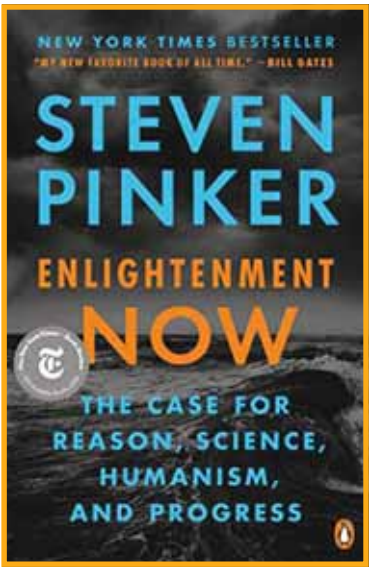
ਹੰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਸਿਧਾਂਤ ਘੜਨ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਿੰਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਸੇ-ਪਿਟੇ ਸਨਾਹੀ ਵਜ਼ਾਰਾ ਨੂੰ, ਨਾ ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਤੇਰਾ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਅਵਿਵੇਕੀ ਹੈ। ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਬੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ ਪੱਥਰਕਾਲੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ, ਭਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਾਂਤੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਝ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੋਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋਏ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਤਰਕ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਸੰਭਾਵਿਤਾ, ਸਹਿਸਬੰਧਿਕਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨ-ਕਾਰਜਤਾ ਜਿਹੇ ਸੰਦਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸੰਦ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਕਰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਸੱਚ ਅਤੇ ਵਸਤੂਪਰਕਤਾ ਨਾਲ ਅਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਲੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਵੱਧ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੀਵਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪਾਠਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਗਰਿਤ, ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਉਤਸੁਕ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਵਿਗਿਆਨ-ਭਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਾਂਤੀ-ਪ੍ਰੇਰਣਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰੋ ਤਵੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਟੀਵਨ ਪਿੰਕਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਭ੍ਰਾਂਤੀ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇਖਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਪਿੰਕਰ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਸੰਗਿਆਨਕ ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਦਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 'ਵਿਵੇਕ' ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਣੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਕਾਇਦੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਗਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਗਨਾਤਮਕ

ਤਰਕ, ਵਿਵੇਕੀ ਚੋਣ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਪਿੰਕਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੰਭਾਵਿਤਾ ਦੇ 'ਭਐਸ' ਨਿਯਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਕਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਚਾਰਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਆਯਾਮ ਅਤੇ ਪਾਸਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੱਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਨਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਨਿਘਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਉਪਰ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਸਤੇ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਹੱਲ ਮੌਜੂਦ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਵਿਵੇਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੂਰਵਗ੍ਰਹਿਆਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵਭਾਸ਼ਿਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰੇਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਿੰਕਰ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਤੇ ਤਰਕ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਦੋਹਾਂ 'ਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਂਝਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤਾ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਆਪ ਘੱਤੇ ਪੂਰਵਗ੍ਰਹਿਆਂ (ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਐਨ ਉਲਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸੋਚ-ਪੈਟਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਝਲਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਈ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਸੂਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਿਤਾ, ਗਣਨਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅੰਕ ਗਣਿਤ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਜੈਵ ਰੋਜ਼ੇਨਬਾਲਦ ਦੀ 'ਟਰੂਚਕ ਬੇ ਗਿਰਟਨਿਗ' ਅਤੇ ਕਿਟ ਯੇਟਸ ਦੀ 'ਠਹਏ ਅਟਹ'। ਇਹ ਅਨਦ ਧਏਅਟਹ ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਲ ਸਾਗਨ ਅਤੇ ਐਨ. ਡੂਰਐਨ ਦੀ 'ਠਹਏ ਧਏਮੇਨੂ ਅਨੁਟਏਦ'ਰਲਦ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ੇਲ ਸ਼ੇਰਮਰ ਦੀ 'ਹੋ ਫਏਪਲਏ ਭਏ-ਲਏਵਏ ਏਰਿਦ ਠਹਨਿਗਸ' ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮਿਲਦੀਆਂ ਨੇ। ਪਰ ਪਿੰਕਰ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਰੋਚਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੈ। ਪਿੰਕਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ ਸੋਚ ਦੀ ਮੁਝ ਸਥਾਪਤੀ ਵੀ ਕਰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਪਿੰਕਰ ਦੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬਾਹਰੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਗਣਿਤ ਵਿਗਿਆਨ ਖਾਸਾ ਭਾਰੂ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਭਲੀਭਾਂਤ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਕਰ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ

ਗਣਿਤ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਕਰਨੋਂ ਭੈਅ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰ 'ਚ ਵੱਧ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਉਂ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਭ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਆਮ

ਲੇਖਕ ਸਟੀਵਨ ਪਿੰਕਰ

ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਕਪਾਸਤ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਲਿੰਗ, ਨਸਲ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਜਣਨ ਵਿਗਿਆਨ, ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਕਾਮੂਕ ਪਛਾਣਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸਹਿਣ ਹੀ ਹੁੰਦਾਕਾਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਕਰ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕੋਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜਗਤ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਸੋਚਾਂ ਵੱਧ ਪਨਪਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਝ ਪਿੰਕਰ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ ਗਣਿਤ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬੜੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਪਿੰਕਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਕਰ ਆਪਣਾ ਤਰਕ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਚ ਕੁਝ ਅੰਸ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਵੇਕ ਏਨੀ ਮਹਾਨ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਅਵਿਵੇਕੀ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਹਿੱਤ ਪਿੰਕਰ ਮਾਨਵੀ ਵਿਗਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸ਼ਰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਮੂਲਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਹਰ ਹਰਕਤ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪੋਜੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲਣ ਕਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਈ ਅੱਧ-ਅਧੂਰੇ ਤਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਹ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਮੜ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਕਰ ਸੰਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਜੋਂ ਵਿਵੇਕੀ ਸੋਚ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਕਿਉਂ ਕਮਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਕਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਜਿਹੀਆਂ ਫੈਸ਼ਨਬਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਕ, ਸੱਚ ਅਤੇ ਵਸਤੂਪਰਕਤਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬਣਤਰਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਥਲ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਸਤੂਪਰਕ ਸੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਅਸੀਂ ਵਿਵੇਕੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਅਸਲ 'ਚ ਹੈ ਕੀ? ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਵਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਪੂਰਵਗ੍ਰਹਿਆਂ, ਰੁੜ੍ਹੀਆਂ, ਕੁੱਮੱਤਾਂ, ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਅਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਕਰ ਸੰਗਿਆਨਕ ਭਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਗਿਆਨਕ ਭਰਮ ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅਸਲ ਸੱਚ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਮਿਆਨ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਦਾਂ ਵਿਚ ਤਰਕ, ਸੰਭਾਵਿਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵਸ਼ੀਲ ਤਾਰਕਿਕਤਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਪਿੰਕਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਵਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੜੀਫੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੜੀਫਿਆਂ 'ਚ ਕਈ ਤਰਕ ਨੂੰ ਮਹਿਨ ਅਤੇ ਬਾਰੀਕਬੀਨੀ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੜੀਫੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲੜੀਫੇ ਭਾਵ ਬਾਰੀਕ ਗੱਲ ਜਾਂ ਤਰਕ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਕਲਾਈਵ ਜੇਮਜ਼ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ 'ਏਨਸਏ' ਹੁਮੋਰ ਸਿ ਚੋਮਮਅਨ ਸਏਨਸਏ, ਦਅਨਚਨਿਗ। ਪਿੰਕਰ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਕ ਦੀ ਕੋਈ ਭਾਵੁਕਤਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਵਿਲੀਅਮ ਜੇਮਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰ ਹਿੱਤ ਰੋਮੀਓ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਜੂਲੀਅਟ ਦਰਮਿਆਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅੜਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕੀ ਮਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇੰਝ ਵਿਵੇਕ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੈਅ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਚਮੁੱਚ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਵਿਵੇਕੀ ਬੰਦੇ ਵੀ ਵਿਵੇਕੀ ਚੋਣ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਦੋਂ ਬੰਦੇ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਜੋ ਸੋਧੇ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਉਹ ਰਾਹ 'ਚ ਓਲਛ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕਿਸਮਤਵਾਦੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਅੱਧ-ਅੱਧ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਸੰਭਾਵਿਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮੂਲ ਚੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਂ ਕਈ ਹੋਰ ਗਜ਼ਾਰਾਂ ਚੋਣਾਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? ਅੰਤ 'ਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਸਦਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਧੁੰਦਕਾਰੇ, ਜੁਲਮ ਜਾਂ ਵਿਗੋਚੇ 'ਚ ਫਸਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਵੇਕੀ ਹੋਣ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਅਵਿਵੇਕੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮੋਹ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਣ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਬਾਬਾ ਜੀ!

ਇਹ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਦਾ ਕੱਚਾ ਕੋਠਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਬਾਲੇ ਅਤੇ ਮਰਦਾਨੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮਾਲਾ ਹੈ ਦੂਜਾ ਹੱਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੰਜੇ ਵਾਂਗ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦਿੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਥ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਉੱਕਾਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਉਂਝ ਮਾਲਾ ਸ ਹ ਰ ਾ ਰੇ ਗਿਣਤੀ ਅੰ

ਹਰਜੀਤ ਦਿਓਲ, ਬਰੈਂਪਟਨ

ਮਿਣਤੀਆਂ ਕਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਂ ਜਪਣਾ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਪਰ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੋਚ ਆਉਂਦਾ

ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਲੰਡਰ ਆਪਣੇ ਇਕਲੌਤੇ ਕੱਚੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਟੰਗ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਟੱਬਰ ਅੱਤ ਦੀ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਨਿੰਮ ਦੇ ਦਰਖਤ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਲੋਢੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚਾਹ ਛਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੱਬਰ ਦਾ ਮੁਖੀਆ ਵਿੱਲਾ-ਮੱਠਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦਿਹਾੜੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਜੁਆਨ ਹੋ ਰਹੇ ਮੁੰਡਾ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨੋਂ ਹਟਾ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਬਚਤ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਵਿਚ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਟਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਟੱਬਰ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਦਿਹਾੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਅੱਤ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਚਲੇ ਛੱਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਧਾਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਲੈ ਚਲਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ

ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਫਰੇਮ ਵਿਚ ਜੜਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਜਗਮਗ ਕਰਦੇ ਬਲਬ ਵੀ ਜਗਦੇ

ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਦੇ ਪੱਕੇ ਤਿੰਨ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਕੁਲਰ ਨਾਲ ਠੰਢੀ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਹੈ। ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਮਰੂਤੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਰ ਦਾ ਮੁਖੀਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਬਣ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬੋਟੀ ਕਾਲਜ ਗਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਸੇ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਲੱਖ ਖਰਚ ਕੇ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਨਿਕਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਖਿੱਚ-ਧੁੱਕ ਕਰ ਬਰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ 'ਚ ਬਾਰੂਵੀਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤਾ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਕਿਹੜਾ ਡੀ ਸੀ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਆਉ ਇੱਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਬਾਬੇ ਵੱਲੀ ਵੀ ਗੋਤਾ ਮਾਰ

ਆਈਏ। ਇੱਥੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਜੱਟ ਦੀ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰਵਾਰ ਬਣੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀ ਦੇ ਏ ਸੀ ਨਾਲ ਬੇਹੱਦ ਠੰਢੇ ਕੀਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਣਾਈ ਕੀਮਤੀ ਪੈਂਟਿੰਗ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕ ਜੀਪ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕੋਠੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਮਾਲੀ ਦਾ ਸਿਰਜਿਆ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਗੀਚਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਰੱਖਦਾ ਇਸ ਘਰ ਦਾ ਕਾਕਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੋਟੀ ਕਮਾਈ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਇਸ ਅਮੀਰ ਘਰ ਵਿਚ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਾਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰਾਜਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨੇ ਮਿਲੇ ਮੁਫਤ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਲਟਕਦਾ ਬਾਬਾ ਉਸ ਗਰੀਬ ਘਰ ਦਾ ਕੀ ਸੁਆਰਦਾ? ਬਸ ਹਵਾ ਨਾਲ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਝੁਲਦਿਆਂ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਧਾਤੂ ਦੀ ਪੱਤੀ ਨੇ ਕੱਚੀ ਕੱਧ ਵਿਚ ਲਕੀਰਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਕੇਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਿਗੜਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਵੰਗਾਰ

ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸਾਰੇ ਚੇਤਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 35-36 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਇਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਲੀਅਮ ਏ ਲੂਈਸ-ਸਾਈਮਨ ਕੁਜ਼ਨੇਟਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਵਾਸਤੇ 19ਵੀਂ ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਤਬਦੀਲੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਫੋਨ: +91-985550-82857

ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ, ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਰੋਬੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਘਟਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਯੂਰਪ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਮਾਡਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਸੀ; ਹੁਣ ਅਰਥਚਾਰਾ ਅਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਲੋਕਲ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਕਿਸਾਨ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਟੋਕ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਸਾਨੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਠੀਕ ਫੜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਨਾਫੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਮਾਇਆ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀਮਾਂਤ, ਛੋਟੀ

ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸਮੇਂ ਧਰਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਦਾ ਜੋ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਆਸ ਬੱਝੀ ਸੀ ਕਿ ਬਹਿਸ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਆਸ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਮੱਤਭੇਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੀ ਕਿਸਾਨੀ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਪਲ ਸਰਵੇ ਦੇ 70ਵੇਂ ਗੇੜ ਅਨੁਸਾਰ 2019 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਗ ਕੁਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ 98% ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ 86% ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 25 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਕੁਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ 2% ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਨ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 14% ਖੇਤੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਿਸਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 36.22 ਲੱਖ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 19.34 ਲੱਖ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕਿਸਾਨ ਹਨ ਅਤੇ 15.88 ਲੱਖ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ। ਇਹ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 2011 ਦੀ ਜਨ ਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 35.60% ਬਣਦੇ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਪਲ ਸਰਵੇ ਦੇ 70ਵੇਂ ਗੇੜ ਅਨੁਸਾਰ 11.17 ਲੱਖ ਜੋੜਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ (13%) ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ/ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਸਾਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਪਏ ਹਨ। ਫਸਲ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਪੈਣ ਜਾਂ ਬੇਮੌਸਮੇ ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਗੜੇਮਾਰੀ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮ-ਹਤਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੁਹੂਲਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗੀਆਂ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਫੀ ਪੈਸੇ ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਰਚੇ ਨੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾ-ਪਾਣੀ/ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਮੰਡਰਾਉਂਦੇ ਸੰਕਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਡਗਮਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

1970ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੰਗ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈ ਸੀ। ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਿਊਬਵੇਲਾਂ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਿਊਬਵੇਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤੀ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ 1997 ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਮੁਫਤ

ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਿਊਬਵੇਲਾਂ ਦੇ ਬੋਰ ਨੀਵੇਂ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕਾਫੀ ਖਰਚਾ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੀਮਾਂਤ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਪਛੜ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਝਾਈਆਂ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ, ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਫਸਲ ਵੱਢ ਕੇ, ਤੁਰੰਤ ਦੂਜੀ ਫਸਲ ਬੀਜਣ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਵਾਸਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਵੱਢਣ/ਗਾਹੁਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਝਾੜ ਵਿੱਚ ਖੜਤ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੰਨ 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਗਹਿਰੇ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਗੰਦੇ/ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪਈ; ਨਹਿਰਾਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਣੀ ਸਾਫ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਨਅਤੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹਿਰਾਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਹ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਹਿਰੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਅਤੇ ਹਵਾ ਪਲੀਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਚੰਬੜ ਗਈਆਂ। ਇਉਂ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਧੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੀ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸਮੇਂ ਧਰਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਦਾ ਜੋ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਬੱਝੀ ਸੀ ਕਿ ਬਹਿਸ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਆਸ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਸਗੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਮੱਤਭੇਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ

ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕੇਂਦਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤੋਟ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਨ ਲੱਗੀਆਂ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਮਿਹਣਾ ਵੀ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ/ਬਹਿਸ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਬਗ਼ੈਰ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ/ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਫਸਲੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਦੇ ਸੁਝਾਅ 1986 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰਾਸੈਸਿੰਗ ਦੇ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮਾਡਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮਾਡਲ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਚੋਲਿਆਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ, ਭੰਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸੈਸਰਾਂ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਘਟਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਕਰਨ, ਭੰਡਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰਾਸੈਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸੀਮਾਂਤ, ਛੋਟੇ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਹੁਨਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨਾ ਤੁਰਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਗਰੁੱਪ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਲਾਂਬੜਾ-ਕਾਂਗੜੀ ਦੀ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੈਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ 'ਕੁਟੰਬ ਸ਼ਿਰੀ' ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਖੇਤੀ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਬਦਲ ਹਨ। ਇਕ ਹੈ, ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ; ਦੂਜਾ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਤਪਾਦਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ () ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਡਲ ਠੀਕ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਐਕਟ 1961 ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੋਧਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ/ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਣ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦਸੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਡਿਟ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵਲੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੱਡੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਕਰੀ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਲਈ ਲੋਕਲ ਪ੍ਰਾਵਨਿਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਐਕਟ-1961 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਦਲਿਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ

ਹਾਲੀਆ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦਲਿਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਕ ਅਪਮਾਨ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਤਾਂ ਆਮ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਲਿਤ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਮੁੱਛਾਂ ਰੱਖਣ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ, ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਰਾਬਰ ਉਜਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਤੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਦਿਲ-ਕੰਬਾਉ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਹਾਕਮ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤ ਇਸ ਤਰਸਮਈ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮੋੜਾ ਪਾਉਣ ਦਾ

ਹਰੀਸ਼ ਐਸ. ਵਾਨਖੇੜੇ

ਕੋਈ ਖਾਕਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਕਸਰ ਕਥਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ ਅੰਦਰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਫ਼ੂਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਘੋਰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਚਾਕਰੀ ਦੇ ਕਿੱਤਿਆਂ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਫ਼ੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਂਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਸਥਾ ਖਿਲਾਫ ਜਹਾਦ ਵਿੱਢਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼/ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਪੀੜੇ ਜਾਂਦੇ ਸਮਾਜਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਦਮਨ ਤੋਂ ਰਾਖੀ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਨਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਸਮਾਨਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਚਾਹਤ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਆਪਣੇ 'ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਅਤੀਤ' ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੂਜਾ, ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਭਰਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਨੇ ਇਹ

ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਦਲਿਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਯੁਵਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੇ ਜੋ ਕੁ ਸਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਰਾਜੀ ਬਹਿਸ ਮੁਬਾਹਿਸੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਤਾਣੇ ਸਮਾਜਕ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਲੇਤਾਰੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਜੋਂ ਚਿਤਵਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਦਿੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਟੇਟ/ਰਾਜ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਸਮਾਜਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਮੁਹਰੈਲ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤ ਵਾਲੀ ਬਣੇ। ਬਾਅਦ ਦੀ ਦਲਿਤ ਲਹਿਰ ਨੇ ਸਮਾਜਕ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਤੇ ਜਮਾਤੀ ਦਮਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਦਲਿਤ-ਬਹੁਜਨ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ।

ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨ ਜਾਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਭਰਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰਨ ਦੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੂਲਵਾਦੀ ਸਮਾਜਕ ਕੁਲੀਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੈਰ-ਮਕਦਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਚੇਪੂਰਨ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਿਆਂ

ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਹੱਕ-ਬਜ਼ਾਨਬ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦੀ ਜ਼ੱਦ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ-ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਯੁੱਗ

ਅੰਦਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਨਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਤੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਾਂਹ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਕਸਰ ਰਵਾਇਤੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਜਮਾਤੀ ਤਾਣੇ ਬਾਣੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੰਚਾਲਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦਲਿਤ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵਿਤਕਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੋਵੇਂ ਸਮਾਜਕ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਦਲਿਤ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਪੁੰਦਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਹੈਰਾਨਕੁਨ ਉਭਾਰ ਨਾਲ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਜਿਹੀਆਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਾਜਕ ਆਧਾਰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੁਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਕ ਖੇਤਰ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਯੂਸੀ ਦਾ ਸਬੰਧ

ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਫਰਤ ਰਵਾਇਤੀ ਹਿੰਦੂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ 'ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਜਾਤੀ ਵਿਵਸਥਾ' ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸਾਡੀ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜ਼ਮੀਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਤੀ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬੇਲਾਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਿਆਂਕਰ ਸਮਾਜਕ ਅਲਾਮਤ ਗਿਣਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਰਾਜ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਜਾਤੀ ਹਿੰਸਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ

ਅਤੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਮਾਜਕ ਨੇਮ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ 'ਚੋਂ ਗੁੱਝੇ ਜਾਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੇ ਦਲਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਜਾਤੀ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ। ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਮੀਰ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਰਟਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਾਜਕ ਇਕਸੁਰਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਉਜ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਤੀ ਦਮਨ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਜੁੜਦਾ ਸਮਾਜ

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ, ਜਾਤੀ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਲਿਤ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਉਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਰੋਹਿਤ ਵੇਮੁਲਾ ਲਈ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਪਰੈਲ 2018 ਵਿਚ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੇਟਲਾ ਪਾਉਣ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹਾਥਰਸ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤੀ ਕੌਮੀ ਮੁਹਿੰਮ ਹੋਵੇ -ਦਲਿਤ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਲੜਨ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਹੌਸਲੇ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਜ, ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ 'ਤੇ ਜਿਸ ਕਦਰ ਸਟੇਟ ਦਾ ਸਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦਲਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਲਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬੀਅਤ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਮੂਲੀਅਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਬਹੁਜਨ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਹਿਰਦ ਕੌਮੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੌਮੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜਨ ਲਈ ਸਮਾਜਕ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਉਚਿੱਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੰਥਨ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਿਗੜਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਵੰਗਾਰ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਪੇਂਡੂ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨੀਰੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਸੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬੈਂਕ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 1200-1300 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰੀਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੁਦਾਮ/ਛੋਟੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰਾਸੈਸਿੰਗ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਡਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੀਆਂ 23 ਫਸਲਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਲਾਂ ਤੇ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਮਾਰਕਫੈਂਡ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਭਾਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਾਹਰੋਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਨਵੀਆਂ/ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਪਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਖੇਤੀ ਹੇਠ ਕੁਝ ਰਕਬੇ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਪਿੰਡ

ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਕਬੇ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖਰਚੇ ਵੀ ਘਟਣਗੇ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਲਹਿਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾ ਕੇ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੋਖਮ ਘਟਾ ਕੇ, ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨੌਸ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਬਦਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਤਪਾਦਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ/ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਦਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬਾਰਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ (2012-17) ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਫਾਰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਐਂਡ ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ (ਨਾਬਾਰਡ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਾਸਤੇ ਨਾਬਾਰਡ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਜਥੇਬੰਦਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮਾਸਕ

ਤਨਖਾਹ ਨਾਬਾਰਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਦਲ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ

ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਏਜੰਸੀ (ਨਾਬਾਰਡ) ਨੂੰ ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਫ.ਪੀ.ਓ. ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ

ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਜਾਗਰੂਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਦਲ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਣਗੌਲੀਆਂ ਹਨ। ਖੈਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਚੁਣਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਬਗੈਰ ਨਾ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਡੀਕਰਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਹੈ। ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਂ ਅਫਸਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੂਹਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੋਣ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਮੰਡੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਈਲੋ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਡਾਨੀ ਦੇ ਸਾਈਲੋ ਵੱਲ ਫਸਲ ਵੇਚਣ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇ।

ਇਸ ਪੈਸੇ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਫਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕੌਮਾਤਰੀ, ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਭਾਅ, ਮੰਗ ਤੇ ਪੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਉਹ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਵੱਧ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

Call us before visiting new model homes to save big time.

ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜ਼ਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Time to buy new home in Tracy, Manteca, Lothrop and Stockton

Pinnacle Award Winner 2014, 2015, 2016 & 2017
Grand Master Award Winner: 2018-2021

Call for Listing Special 2022

Ph: 510-304-9292 or 408-666-8279

Anmol Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02062952

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

Harjot Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02036421
Ph: 408.413.8350

Rakesh Pabla
REALTOR
Lic no: 01507068
Ph: 408.531.5464

**Fremont Office: 86 Pilgrim Loop, Fremont CA 94539
Tel: 510-440-9292**

Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

Recent Sales

1. 3315 Mount Everest dr
San Jose ca 95127
2. 16765 oak view Cir
Morgan hill ca 95037
3. 4732 Zinnia ct
Livermore CA 94551
4. 1977 Westport St
Manteca, CA, 95337

5. 24552, Karina Ct
Hayward,CA,94542
6. 36738 Matiz Cmn
Fremont, CA, 94536
7. 1465 Veteran St
Manteca, CA, 95337

8. 1441 Divine Ln
Tracy, CA, 95376
9. 415 W Cupertino Ave
Mountain House, CA, 95391
10. 36401 Bridgepointe Dr
Newark, CA, 94560

11. 27490 Mangrove rd
Hayward CA 94544
12. 5177 Roycroft Way
Fremont, CA, 94538
13. 2447 Remy Cantos Dr
Tracy, CA, 95376
14. 1663 Dedini Ln
Ripon CA 95366

Market is hot. Do not wait any more to buy home of your dreams. There are multiple offer situations on all under market homes. Act now before it is too late. Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

Purchase Loan and Refinance

15 & 30 Yr Fixed Rates Are Still Better!!! Refinance Now At Zero Cost

Call Sukhveer (Sukhi) Gill Ph: 510-207-9067
DHMS, Loan Broker

CABRE Lic.#01180969
NMLS# 352095